

BØRNETEATER

NR. 134 • SEPTEMBER 2005

avisen

Revideret teaterliv

Jørn Langsted kigger på kulturaftaler og kommunalreform.

Side 3

Formidlingens kunst

Selvom de officielle tal for børneteatersalg falder, gøres der et kæmpearbejde for at sikre kunst for de små og lidt større.

Side 4-5

Andersen er overalt

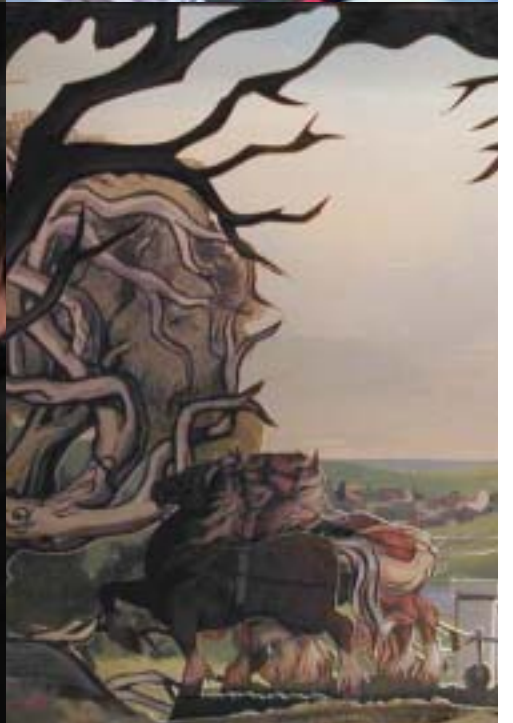
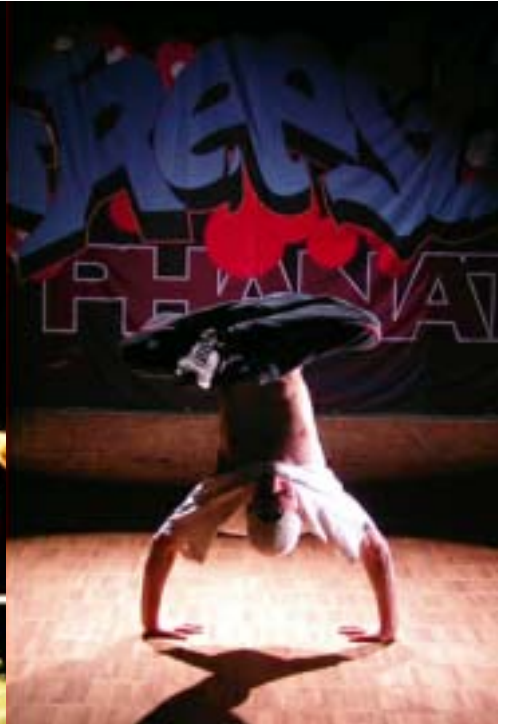
Eventyrdigteren fører sig blandt andet frem på den internationale børneteaterfestival, Caravanen, og på teatrenes repertoire.

Side 7-10

Vild med at lege

Thomas Sandberg er klassisk slagtøjsspiller, men elsker at lave skrupskøre forestillinger

Side 13

B
DANMARK
POST
PP

Magasinpost B

BØRNETEATER
NR. 134 SEPT. 2005
avisen

Teatercentrum i Danmark
Suomisvej 2 2. sal
1927 Frederiksberg C

02294

H.C. Andersen har mange facetter – også som dramatisk inspirationskilde, og det kan bl.a. opleves i teaterfestivalen Caravanen og i danske børneteaters dramatiseringer. Foto: Diverse

Statsensemblet for børneteater er nu officielt i fuld sving, men det rumler også med ideer om nye tiltag for dansk børneteater

Kulturminister Brian Mikkelsen måtte i knæ, da han skulle lægge det gode ord 'La', der forbandt Corona og Balance i det infiorata – blomstermaleri – som blev lagt i løbet af åbningsdagen foran pladsen ved Pakhus 11 på Østerbro. Åbningsdagen og -festen foregik i øvrigt i en uhøjtidelig atmosfære, hvor folkene bag statsensemblet storsindet fejrede ikke bare sig selv, men hele børneteaterområdet ...
Foto: Siri Carlslund

Af Carsten Jensen

På knæ for kunsten

Der vanker næppe tjenestemandspension eller ridderkors, men fra 1. juli i år er Corona La Balance efter et hektisk halvår helt officielt i statens tjeneste som statsensemble udi børneteater, og det blev markeret 17. august i Pakhus 11 i København.

Der blev diventeret med flere af ensembles forestillinger, mens italienske Teatriniaggio lavede et infiorata – et 'blomstermaleri' – sammen med flere hundrede børn på pladsen foran Pakhus 11.

Her blev der også sagt gode kulturministerord – for selvom ideen om et statsensemble er fostret for

år tilbage, tog Brian Mikkelsen sig stolt af fadderskabet. Og han ER jo også manden, der fandt millionerne til Kunstrådets børnekulturelle satsning.

Om aftenen var der fest med underholdning og taler af teaterfagudvalgs-forkvinde Rhea Leman og professor i børnekultur, Beth Juncker. Sidstnævnte cause-rede over udviklingen i det moderne børneteaters knapt fire årtier under titlen 'Fra statsrevolution til statsensemble' og 'ynkede' de

stakkels teaterfolk, der fra at være kulturoprørs for-trop altså nu var indrulleret i statens tjeneste på niveau med statsfængslet i Nyborg og statsbanerne.

Men nu er ensemblet altså på skinner – og man er i fuld gang med at udvide netværk og søge alliance-partnere. Der ER allerede aftalt besøg på Aarhus Teater og taget kontakt til Aalborg og Odense Teater m.v., ligesom gæstespil på Det Kgl. Teater og et samarbejdsprojekt med Betty

Nansen Teatret i København er i fuld gang. For forventningen om synlighed kræver også (opræden på) store scener.

En fod indenfor?

Selv har statsensemblet ikke fundet et nyt og mere optimalt teatersted, så Smedehallen i Vanløse er fortsat udgangspunktet. Men ligesom man allerede har skabt kontakter til Københavns Kommune – i form af en ansøgning om (også) at bli-

ve lille storbyteater – kunne man måske tænke sig en henvendelse til Hovedstadens Teater, der som bekendt afløser Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab (DST) fra 1. januar 2006, ligesom staten overtager det samlede økonomiske ansvar.

Kulturminister Brian Mikkelsen har nys udpeget den første bestyrelse for Hovedstadens Teater, og den får som sin første væsentlige opgave at tage stilling til, hvilke teatre der fremover

skal indgå i Hovedstadens Teater. Formand er Christian Scherfig og i bestyrelsen finder man bl.a. leder af skuespillerskolen ved Århus Teater, Eva Jørgensen.

Sidstnævnte er en særdeles god bekendt af dansk børneteater (hun har bl.a. siddet i UBOT – Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater, været leder af Bådteatret m.m.) – og kan måske skubbe på for at Hovedstadens Teater også får et børneteater med i konstruktionen. Eller måske mere sandsynligt: At et evt. 'nedlagt' teater kan bruges til et børneteaterhus med statsensemblet som omdrejningspunkt og også kan fungere som 'åben sce-

BØRNETEATER

ISSN: 0900-0291

UDGIVER:

Teatercentrum i Danmark
Suomisvej 2,2
1927 Frederiksberg C
Tlf. 35 30 44 00
Fax: 35 30 44 01
e-mail: info@teatercentrum.dk
www.teatercentrum.dk

REDAKTION:

Carsten Jensen (ansvarshavende)
e-mail: bta@teatercentrum.dk

LAYOUT:

Ulif Skov

TRYK:

Elbo Avistryk A/S

DISTRIBUTION: Børneteateravisen (4 numre årligt) samt Den Røde Brochure (udkommer i april) sendes gratis til alle institutioner, skoler og andre potentielle aftagere af børneteater. Private abonnenter betaler 125 kroner årligt, inkl. moms Bestilling og afbestilling foretages skriftligt til Teatercentrum. Meddelelse om adresseændring og udeblevne numre rettes i første omgang til det lokale postkontor.

BTA 135:

Næste nummer

udkommer i november 2005

DEADLINE: 8. november 2005

ANNONCER: Aftales senest en uge for deadline

Redaktionen af dette nummer er afsluttet 30. august 2005

NEKROLOG

Pia Gredal 1951-2005

Teatermennesket og historiefortælleren Pia Gredal døde 18. juni af en kræftsygdom, 54 år gammel.

Hun har været en vellidt og aktiv del af det danske børneteatermiljø i næsten tre årtier, men nåede også omkring på andre fronter.

Således kom hun efter en ungdomstid som bl.a. au pair-pige i Frankrig og tolk på undervisningsprojekter i Tunis i 1970'erne i lære som maskinarbejder, inden hun lod sig uddanne fra Odense Kunsthøjskole fra 1981.

Hun var en glimrende billedkunstner og bragte sine mange kreative egenskaber med sig, da hun i 1976 var med til at stifte amatørtea-

tergruppen Gadesjakkert, der i starten lavede gade- og aktionsteater i Odense. Fra 1983 kørte gruppen på halv- og siden helprofessionelt niveau med forestillinger, undervisning og projektteater, inden man i 1988 blev egnsteater.

Pia Gredal var både aktiv i en række forestillinger og i de mange store dramaprojekter, som var en del af Gadesjakkets varemærke – herunder et flere måneder langt projektarbejde i Tanzania i 1990 for at uddanne lokale dramalærere.

I forbindelse med en reorganisation af Gadesjakkets ledelsesform i 2000/2001 besluttede Pia Gredal og flere andre medlemmer at forlade Gadesjakkert og overgive teatret til enkelte gamle medlemmer og en ny besty-

Pia Gredal med Tommelise-dukken i hendes egen succesforestilling af samme navn. Foto: Niels Nyholm

relse, hvorefter de, der havde forladt gruppen fortsatte med nye teaterprojekter.

Pia Gredal var således både dramatiker, dukkemager og medvirkende i 'Ebad af Zandjan' med teatret Zamani Troupe, ligesom hun fortsatte med sin charmerende 'Tommelise'-forestilling, som hun tog med sig fra Gadesjakkert – og for et par år siden også solgte til et fransk teater i Paris.

Det flerkulturelle og fortællekunsten havde hendes store interesse, og Pia Gredal var i 1998 med til at etablere Odense Fortællekreds, hvor hun en periode var formand. Hun var en gudbenådet fortæller med et unikt forhold til sit børnepublikum og var også ide-mager og tovholder på flere store scenografier, som blev bygget på Børnekulturhu-

ne' for turnerende børneteatre fra hele landet.

DET ville give en stor synlighedsfaktor for statsensemblet i særdeleshed og børneteateret som helhed.

FUT til Scenekunst

På kulturområdet er der som bekendt i juni indgået et bredt politisk forlig, der giver Kunstrådet og Kunststyrelsen en række nye opgaver efter kommunalreformen. Således overtager Kunststyrelsen administrationen af tilskud til egnsteatre, landsdelsscenerne, Peter Schaufuss-balletten og Den Jyske Opera. Mens RBOT – Det Rejsende Børneteater og Opsøgende Teater – omlægges til en rent statslig ordning, således at Kunstrådet fremover fordeles tilskuddene til turnerende børneteatre.

Omkring bevarelsen af RBOT-ordningen vil BTS kæmpe for at sikre sig, at RBOT-pengene stadig vil være øremærket til turnerende børneteater. Man vil gerne have håndfaste udsagn om, at Kunstrådets teaterfagudvalg (FUT) – der i øvrigt skifter navn til Kunstrådets Scenekunstvalg for at signalere at det

også er et udvalg for dans, performance og andre kunstformer præsenteret fra scenen – ikke i den anledning skærer ned på børneteaterpengene fra den generelle pulje.

Desuden betyder den af kommunalreformen afledte teaterlovsrevision også, at egnsteaternes nuværende rammebevillingsmodel opretholdes. Der lægges dog op til, at politikere og Kunstrådet til efteråret skal drøfte, hvordan det sikres at tilskuddene til egnsteatre og måske også små storbyteatre sker på baggrund af teaterfaglige kvalitetsvurderinger. **Se Jørn Langsteds kommentar i klummen på disse sider.**

Også Odsherred Teaterskole er sikret plads og økonomi via lovarbejdet og kan se frem til tålelige arbejdsvilkår frem til 2011.

Lige kan såvel skolen som børneteaterområdet så glæde sig over, at skolen netop har indgået en aftale med Danmarks Pædagogiske Universitet og Teatervidenskab ved Københavns Universitet om at skabe en forskerstilling, der i en tre-årig periode skal afdække børneteaterets indflydelse på scenekunsten i Danmark.

Brian Mikkelsen (K) holdt tale ved den officielle åbning af statsensemblet for børneteater, bivanet af de tre kunstneriske ledere: Jørgen Carlslund, Marc van der Velden og Lotte Faarup. Foto: Siri Carlslund

set Fyrtojlet i Odense.

Pia Gredal var en ukrukket fremtoning og hjælpsom og gavmild over for sine omgivelser.

Hun var nysgerrig og derfor også berejst. Hun opholdt sig i flere omgange i Japan og sugede til sig af deres særlige kunstformer, ligesom hun selv underviste her. Hun har besøgt og spillet teater i blandt andet Tanzania, Thailand, Japan og Tunis, foruden i Europa og selvfølgelig i Danmark. Inspirationen brugte hun i aktiviteter med dukke- og maskekurser, workshops og teater.

Som fx. teater-fortælle-maleprojektet 'De vilde svaner', skabt af Pia Gredal og Dorrit Lillesøe i forbindelse med H. C. Andersen-jubilæet. Det spillede i Odense og turnerede på Fyn i

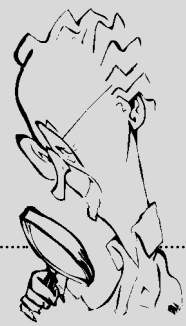
august 2004 og skulle have været spillet i maj og juni i år, men det satte sygdommen en stopper for.

Den velbesøgte sanseudstilling på Brandts Klædefabrik i foråret 2005, som hun skabte sammen med kunstneren Svend E. Kristiansen, blev således hendes sidste projekt. Titlen var 'Dragen man ser den aldrig helt'.

Nu kommer vi desværre ikke til at se mere til Pia Gredal og resultaterne af hendes frodige fantasi og store engagement. Hun vil være savnet af mange. Hun var en ildsjæl, som nåede at sætte betydningsfulde spor. Hun var også et stort menneske, der troede på skønheden i livet og i menneskene.

Under Langsteds Lup

Af Jørn Langsted

Det kommer der ud af at være positiv og gå 120 procent ind for regeringens og Dansk Folkepartis forslag, sådan som lupholderen forsøgte det i sin sidste klumme: Man bliver nærmest taget med bukserne nede om hælene. Her roste man ellers regeringens forslag om at lægge statsandelen af musikskolernes drift ud under bloktilskudet og for forslaget om at begrænse statsstøtten til egnsteatre. Man kunne se megen god adfærdsregulering og statslig påholdenhed i det her.

Men hvad sker der? Jo, regeringen indgår politisk forlig, og alt det, som lupholderen i sin hårdt tilkæmpede positivitet roste så åbenlyst, bliver fejlet af bordet. Hvor blev den borgerlige principfasthed af? Lupholderen må indrømme, at han føler sig snydt. Han gjorde, hvad han kunne for ikke at være sur og vrissen og gammeldags. Han tænkte med i stedet for at tænke imod. Ja, han tænkte endda længere end regeringen og foreslog, at folkeskolens indhold blev helt og fuldt overladt til kommunerne uden statslig regulering. Og nu står han så med håret i postkassen og føler sig gjort godt og grundigt til grin.

Det er, hvad der kommer ud af at prøve på at undertrykke sin sunde kritiske sans. Når man roser regeringens og Dansk Folkepartis tiltag, så bliver man selv politiker: Man må være parat til at skifte standpunkt, som andre skifter skjorte. Den ene dag må man gå ind for regeringens forlig med Dansk Folkeparti, og den næste dag må man gå lige så fuldt og helt ind for det udvidede forlig med Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og SF. Det gør det lidt svært at se sig selv i øjnene. Også selvom det jo er det, man hører på Christiansborg: Den ene dag (17. marts) står Venstres kulturpolitiske ordfører og roser regeringens oprindelige forslag i høje toner, og den næste dag (9. juni) roser samme ordfører i lige så høje – eller højere – toner det forlig, der har rensset regeringens forslag for de værste knaster.

Sådan er politik selvfølgelig. Men lupholderen er ikke politiker. Han kan ikke vende på en tallerken og skifte standpunkt, som han skifter underbeklædning. Han føler sig snydt af dem, der lokkede ham til at stille sig mere positiv an. Det må derfor være slut med at skrotte mistænksomheden mod alskens magtåvere i fremtiden. En sund skepsis og en usvækket kritisk sans må atter indtage deres plads i lupholderens univers.

Ud af kommunalreformen på teaterområdet kommer der nu, at egnsteaterordningen bevares, som den er. Staten refunderer også fremover kommunerne 50 procent af deres udgifter. Den planlagte forværring med fastlåsnings af statsandelen blev altså taget af bordet. På den anden side blev der heller

ikke tale om en forbedring. Ren status quo altså. Kun kan det undre lupholderen, at man i lovteksten har indsat en ny sætning, efter at refusionsordningen er beskrevet. Den lyder 'Statens bevilling fastsættes på de årlige finanslove'. Det gør alle statens bevillinger vel, og det er vel derfor sætningen ikke har stået der før. Det lyder lidt som en kattelem, selvom det er svært at se, hvad den kan bruges til.

Forligspartierne er desuden blevet enige om, at der skal foretages evalueringer af egnsteatrene, så – som det hedder – 'ingen egnsteatre bliver en sovepude, men hele tiden presses til at forbedre og forny sig'. Her svinges krabasken sandelig: Tillid er godt, men kontrol er bedre, og mere kontrol er endnu bedre!

RBOT-ordningen nedlægges med amterne og pengene placeres i Kunstrådet, hvor de bliver øremærket til turnerende børneteatre. Det skal blive interessant at se, om teaterfagudvalget vil være i stand til at opretholde en støtte til børneteater af sine hidtidige midler af samme størrelse som hidtil, når man desuden nu får tilført nogle særlige børneteatermidler.

Ellers er hovednummeret i teaterlovrevisionen jo, at vi får en række nye statsteatre, nemlig landsdelsscenerne i Odense, Århus og Aalborg, Den Jyske Opera, Det Danske Teater, Peter Schaufuss Balletten samt det foretagende, der kommer til at hedde Hovedstadens Teater, en ny landsdelsscene, bestående af otte teatre, som afløser Det Storkøbenhavnske Teaterfællesskab.

Desuden sker der ændringer i bestemmelserne om billetkøbsordningerne. Pengene deles op i tre puljer: En til de fire landsdelsscener, en anden til øvrige stationære teatre, som må søge en gang årligt i Kunststyrelsen, og en tredje til turneteater, hvor arrangører af turneteater (teaterforeninger, kulturhuse mv.) også må søge en gang årligt i Kunststyrelsen. Pengene skal bruges til nedbringelse af billetpriserne, men i øvrigt ser det ud til, at der bliver mere frit slag for forskellige typer af formidlingsordninger. Lovteksten taler heller ikke længere om teaterabonnementsordningen, men om "formidling af teaterforestillinger". Det skal på det turnerende teaters område blive interessant at se, om det her bringer nye aktører på banen, ligesom det kan blive interessant at se, om forskellige ordninger forskellige steder fører til større aktivitet eller til større virvar.

En teaterlovrevision blev det jo ikke rigtig til, og Socialdemokraterne, Det Radikale Venstre og SF raslede under anden behandlingen i Folketinget med løfter om, at de i den kommende tid ville komme med mere gennemgribende forslag til

ændringer. Mest bekymring kan de radikales ideer om at lægge en række egnsteatre og små storbyteatre sammen med nærmeste landsdelsscene i et regionalt teaterfællesskab à la det storkøbenhavnske da vække. Det er vist koncerntænkning af værste skuffe, så det må de radikale gerne lade ligge dér, altså i den værste skuffe.

Hvordan gik det så med armslængden? Da sagen om, hvordan kulturudvalget i Kolding blandede sig i indholdet af en udstilling, man gav støtte til, kørte i medierne, blev den sag kædet sammen med kommunalreformen. Vi skal sikre, at vi også får armslængde i den kommunale kulturpolitik, hed det fra nogle oppositionspolitikere. Ved Folketingets anden behandling konkluderede Elsebeth Gerner Nielsen så, at det kulturpolitiske forlig betød 'at armslængdeprincippet skrives ind i alle de fire lovgivninger [som forliget omfattede] som grundprincip for, hvordan støtten fra kommunernes side skal gives til kulturområdet'. Nu kan man faktisk ikke se spor af denne udtalelse i de omtalte lovgivninger. Derimod har Folketingets Kulturudvalg i sin betænkning om det lovforslag, der omhandlede ændring af en række love på kulturområdet (L 53), skrevet, at man 'ønsker at fremhæve, at organiseringen af forholdet mellem offentlige myndigheder og kunstliv i Danmark bygger på armslængdeprincippet. Armslængdeprincippet betyder, at en række konkrete beslutninger om støtte til kunst og kultur træffes efter en særlig sagkyndig og ikke en politisk vurdering. Armslængde som princip er i øvrigt ikke unikt for Danmark, men præger i overvejende grad kulturpolitikken i demokratiske lande. Det er i høj grad en balanceakt på kulturområdet mellem på den ene side at stille politiske krav til rammer, overordnede mål m.v. og på den anden side at sikre, at konkrete beslutninger træffes efter en sagkyndig vurdering'.

På den ene side betyder det her, at armslængdeprincippet også udstrækkes til kommunerne, når der tales om 'offentlige myndigheder'. Det er nyt. På den anden side er det ret så uforpligtende, når det ikke er blevet til direkte lovtekst. På den ene side er det en ganske god beskrivelse af armslængdeprincippet indhold og forholdet mellem politik og kunstnerisk sagkyndighed i kulturpolitikken. På den anden side tør man ikke sige, at armslængdeprincippet implicerer, at det er dem, der står for den sagkyndige vurdering, der også træffer de deraf følgende beslutninger. Man lader det svæve i tågerne, hvem det er, der beslutter på baggrund af sagkyndige vurderinger. Men det er da endelig helt velgørende at se armslængdeprincippet knyttet sammen med traditioner i demokratiske lande.

Og således er vi alligevel i stand til at slutte på en positiv tone.

Det er ikke helt nemt at 'lokke' de unge i teatret – men måske lurer fascinationen af den levende kunst alligevel et eller andet sted...

Fuld gang i formidlingen

Tal fra Kulturministeriet og Danmarks Teaterforeninger viser, at børn fra 7-15 år ser mindre teater. Det er ikke en tendens, som teaterformidlerne umiddelbart tager for gode varer.

Af Randi K. Pedersen
Illustration:
Bob Katzenelson

I disse uger begynder de danske børneteatre igen at trille landet tyndt. Forårets store børneteaterfestival – og indkøbsmesse – præsenterede som altid et stort og broget udbud af forestillinger for børn og unge. Og hvordan er det så gået med modtagelsen?

Nogle har solgt godt, som tak for indsatsen. For andre har resultatet måske været mere skuffende. Men for alle gælder det, at tiden nu er kommet, hvor forventningerne til nye teateroplevelser skal indfries hos den egentlige målgruppe, børnene!

Ifølge Kulturministeriets seneste store undersøgelse af danskernes kultur- og fritidsvaner ser omkring 85 procent af børn mellem syv og 15 år jævnligt en teaterforestilling. De fleste spilles på skoler eller i SFO-regi, hvor udbudet – trods stramme budgetter – lader til at være relativt stabilt. Til gengæld er omfanget af teaterbesøg, som børn og unge foretager udenfor skolen/SFO de sidste seks år faldet med ti procent, så det i 2004 – med ministeriets ord – lå 'en lille andel under andelen i 1998'. Samtidig

viser Landsorganisationen Danmarks Teaterforeningers egne opgørelser, at i årene 1999-2003 faldt mængden af solgte billetter til børn og unge med cirka en tredjedel.

Mange modeller

Det kan man alt sammen læse af statistikkerne, men ikke hvorfor. Er det forestillingerne, ringere økonomi eller en generel nedprioritering af teater for børn, der er forklaringen på det drastiske fald? Ingen af delene, siger formidlerne fra en række teaterforeninger og andre lokale ildsjæle, Børneteateravisen har talt med. For dem er der intet nyt i, at billetsalget svinger fra år til år, og de ser ingen tendenser til, at interessen for det danske børneteater er faldende.

Men tallene fra Kulturministeriet og fra teaterforeningernes indberetninger taler vel deres tydelige sprog og må tages alvorligt – eller må de? Det voldsomme dyk i 2003 i antallet af solgte billetter til børn og unge fortsatte næppe i frit fald, for et kig på repertoireplanerne afslører hurtigt, at de fleste teaterforeninger tager opgaven som formidlere af børneteater dybt alvorligt.

Modellerne er mange. Det

fremgår af de eksempler, Børneteateravisen har valgt at fortælle om, og i modsætning til skoler og institutioner har teaterforeningerne kun et eneste formål. De skal formidle teater – jo mere jo bedre og helst til både store og små – og det gør de. Endda i større omfang, end det umiddelbart fremgår af tallene. Ofte har børneteateret sin egen, synlige plads inden for foreningens rammer, og otte – ti forskellige teatertilbud til børn i løbet af en sæson er ikke ualmindeligt.

Der findes steder, hvor få af sæsonens forestillinger er for børn og tilsyneladende spilles på én og samme dag. En enkelt teaterforening forklarer, at det med børneteater beskæftiger man sig ikke med. Det tager kommunen sig af!

Nyt ungt repertoire

Andre er anderledes generøse. Der supplerer man hinanden, så teaterforeningerne tilbyder børneteater som abonnementsforestillinger – primært til familierne, mens kommunen formidler børneteater til skoler og institutioner. Eller man gør noget helt tredje. I Odsherred er det for eksempel skolerne, der sender kontaktpersoner til børneteaterfestival, og som

vælger repertoire. Men det er Odsherred Teaterforening, der står som arrangør.

»Vi har to teaterforestillinger pr. barn eller ung i de fem kommuner, der giver tilskud. De store børn fra 8 klasse kan også se voksne teater til en lav billetpris – 80 til 90 kroner – men det er der ikke så mange, der gør. Nu prøver vi noget nyt med et repertoire, der mere direkte henvender sig til unge uden deres forældre. Målgruppen er 8.-10. klasse, ungdomsskoler, efterskoler og gymnasier, og prisen er 60 kroner pr. billet. Bliver det en succes, fortsætter vi,« fortæller Britta Skov fra teaterforeningen.

Familieforestillingerne satser derimod på, at mindre børn og forældre sammen kan se teater uden at blive flået. Prisen er 25 kroner pr. billet og en abonnements-

pakke indeholder tre forestillinger. Det skal være for alle – også gerne i fremtiden med de nye kommunegrænser.

»I vore fem kommuner har vi fået penge til børneteater i mange, mange år, og som det ser ud nu, fortsætter de tre som hidtil,« påpeger Birte Skov.

»Men børneteaterudvalget har skrevet til de kommende, nye nabokommuner, at vi håber, de vil fortsætte samarbejdet med at formidle børneteater.«

Fin belægningsprocent

I Hvidovre Teaterforening nikker Helle Schrøder Kofoed genkendende til problematikken med de store børn, som man bl. a. taler om, når man mødes på festivalen.

»Vi har et forsøg kørende i år for de 12-16-årige, som er svære at få fat i. Det er ikke 'smart' at gå i teatret i den alder, og de har så mange andre tilbud, men vores holdning er nok mest at 'lade det ligge'. Hvis de har set teater, fra de var små, kommer de igen.«

Ellers er det hendes erfaring, at det går endog rigtig godt med børneteateret. Hun har hørt om steder både i Jylland og på Sjælland, hvor det går skidt. Det kender de slet ikke til i Hvidovre, hvor belægningsprocenten til børneteaterforestillinger normalt er over 90 og også har været helt oppe at ringe på 110 procent.

»Men teaterforeningernes tilbud afhænger jo også af kommunens tilskud, og Hvidovre giver virkelig meget til børneteaterområdet,« påpeger Helle Schrøder Kofoed.

Modsat for eksempel i Odsherred daler man i Hvidovre opgaverne mellem sig, så børnehaverne og andre spiller for børn op til fire år, og teaterforeningen derfra og op. Man supplerer hinanden godt, synes hun, og i alt bliver det til 10-12 børneteaterforestillinger om året. Teaterforeningens store sal egner sig ikke til små børn, men der er plads til familieforestillingerne, der sælges med tre i en pakke efter eget valg.

Ifølge Heller Schrøder Kofoed er Hvidovre Teaterforenings billetter ekstremt billige – især i forhold til teatrene inde i København. Det skyldes kommunens gavmildhed, og det giver tilstrømning.

Smallere målgrupper

Det er dog ikke kun teaterforeningerne, der mestrer kunsten at sælge billetter til børneteaterforestillinger. Selvom Hvidovre Teaterforening formidler masser af børneteater og Egnsteatret

Vestvolden hvert år producerer nye forestillinger for børn, så har Frihedens Bibliotek i Hvidovre kommune også fuld gang i børneteateret.

Anne Marie Ottosen har i over syv år styret slagets gang som indkøber sammen med de tre andre biblioteker i kommunen. De udvælger i fællesskab nogle forestillinger – i dette efterår otte, som institutioner og dagplejere køber til fuld billetterpris på hverdage, mens forældre og børn kan se dem ganske gratis om lørdagen.

Ligesom sin formidlerkollega i teaterforeningen har Anne Marie Ottosen bemærket, at det er blevet sværere at få de store børn i teatret. Men institutionerne prøver at ændre det ved at vælge forestillinger til en mindre gruppe på for eksempel kun 15-20 børn for at sikre den helt rigtige, smalle målgruppe.

»Billetterne bliver ikke

børn fra børnehaveralderen til og med 9. klasse.

»Vi har lavet nogle grupper, som ser et stort antal forestillinger, og så udvælger vi 8-10 forestillinger om året, som spilles i Kulturhuset Smedeværkstedet. Heldigvis har vi ikke været udsat for nedskæringer,« fortæller Lisbet Bossen.

Alligevel har de i Varde taget højde for den kommende kommunale strukturreform med et initiativ, der måske kan inspirere andre formidlere.

For at forebygge eventuelt uheldige konsekvenser for børneteateretilluddene som en følge af ændringerne har hun og de øvrige involverede i arbejdet lavet en statusredogørelse, der dækker de 26-28 år, deres indkøbsvirksomhed på børneteaterområdet har eksisteret. Den er så blevet afleveret til kulturudvalget i kommunen.

»Det har vi gjort, fordi vi er bange for, at børneteateret risikerer at blive overset

kunder er forældrene, og derfor koster en billet kun 50 kroner. Vi får støtte via kommunen, men det er vores beslutning, fordi vi vil give et tilbud, der også kan betales af en enlig mor eller far,« siger Janne Beltner.

»Derfor er det også ærgerligt, at BørneTeater-Sammenslutningen ifølge teatrene har forbudt at give lidt rabat på sidste forestilling, når der spilles to gange på samme dag. Teatrene vil godt, for teknik og det hele står der jo, og de kan alligevel ikke nå at spille et nyt sted, hvis alt skal stilles op på ny.«

Foreningens målgruppe er de små børn. Informationer deles ud til børnehaver og 1. klasser og det mærkes, at konkurrencen på arrangementer for seks år og op er blevet større.

Måske prioriterer forældrene en enkelt tur til en familieforestilling på de store teatre, omvendt skal Janne Beltner også til at finde

hvert år indkøber 10-12 forestillinger til børn og unge, så alle aldersgrupper tilgodeses.

»De går alle sammen som varmt brød her hos os. Vi kender ikke til noget fald i antallet af solgte billetter,« erklærer foreningens formand, Karin Goos.

»Vi er et udvalg, der vælger repertoire og tilbyder det til alle de danske skoler og institutioner, men børnene betaler selv billetterne.«

Via foreningen er der dog offentlige tilskud til børneteateraktiviteten, hvis forestillinger spilles ude i lokalområderne. Desuden har man tradition for at indkøbe to familieforestillinger fra de store turnéteatre, men de sælges ifølge Karin Goos på linje med teaterforestillingerne for voksne.

Optimister

Beretningerne fra det virkelige liv lader ingen i tvivl om, at det er et stort arbejde at formidle børneteater – ikke mindst på frivillig basis. Men de forestillinger, der vælges på baggrund af den årlige børneteaterfestival, er der også afsætning på.

Formidlerne tager dog selv visse forbehold. For eksempel kan svigtende salgstal skyldes færre nye forestillinger, ligesom det er svært at sælge teaterbilletter til teenagere, der ikke synes det er 'voksent' at se teater for deres egen aldersgruppe. Desuden har de såkaldte familieforestillinger muligvis indflydelse på teaterforeningernes faldende billetsalg til børn og unge, fordi der ikke altid skelnes med lige stor konsekvens mellem børne- og voksenbilletter.

Det bliver ændret. Ifølge landssekretær Anne Petersen fra Danmarks Teaterforeninger sker indberetningen af billetsalget fra årsskiftet 2006 direkte til sekretariatet ad elektronisk vej og gør alt nemmere, hurtigere og mere præcist. Taler man faldende billetsalg, hører antallet af teaterforeninger også med i billedet. I 1999 var der 75, i dag er der 64.

Alligevel går det rigtig udmærket med at give børn og unge gode teateroplevelser – især når de offentlige tilskud afspejler respekt for indsatsen.

Derimod fornemmes en vis usikkerhed overfor den strukturreform, der er lige om hjørnet. Ingen af de formidlere, Børneteateravisen har talt med, ved det mindste om, hvad det kan betyde for deres arbejde. Foreløbig er de – som altid – optimister på børneteaterets vegne.

Interview med DT-formand Henrik Flygare på næste side

Et kig ind i billetteltet på festivalen i Ringsted 2005: Der granskes program, Rød Brochure m.m. blandt arrangører og formidlere for at kunne orientere sig i den kommende sæsons repertoire og udbud. Foto: Jan Rüz

flået væk som før i tiden, men det er ikke primært et økonomisk spørgsmål. Fritidshjemmene er ved at vælge teatret fra, fordi de større børn kommer sent fra skole og ikke gider skulle af sted igen, når de lige er kommet. Ifølge pædagogerne vil børnene fra villa-kvartererne, der kommer til store, dyre musicals heller ikke se teater i en gymnastiksal, selv om det er flot og spektakulært! Men børnene fra Hvidovres etagebyggeri stadig er meget glade for at se teater,« beretter Anne Marie Ottosen.

Inspirerende initiativ

I Varde har ihærdige entusiaster i årtier trukket de turnerende børneteatre til byen. En af dem er Lisbet Bossen. Siden 1992 har hun som kommunalt- og amtslig støttet indkøber deltaget i den årlige børneteaterfestival og medvirket til at formidle teater til kommunens

mellem alle de andre ting, der skal støttes. Vi har jo ingen formel, organisatorisk basis som en forening eller et udvalg at støtte os til. Pengene er hidtil blot blevet sat af på kommunens budget, og så har vi taget os af resten,« understreger Lisbet Bossen.

Koordineret indkøb

Janne Beltner har et andet organisatorisk udgangspunkt. Hun er indkøber for den lokale Allerød Børneteaterforening, som i år tager hul på den 32. sæson (!), der som altid tilbyder 10-12 nye forestillinger. Dem er der stigende efterspørgsel på, fordi institutioner og skoler på grund af nedskæringer har færre teaterbilletter til børnene. Biblioteket har ikke mere økonomi til at tage på børneteaterfestival og spørger i stedet Børneteaterforeningen til råds, ligesom man koordinerer indkøbet af forestillinger.

»Børneteaterforeningens

Tal og teater

- Ifølge undersøgelsen 'Danskerne kultur- og fritidsaktiviteter 2004' – finansieret af Kulturministeriet – har 42 procent af de 7-15-årige set teater i 2004, i 1998 var det 52 procent.
- Ifølge Danmarks Teaterforeningers egne statistikker er billetsalget til børne- og ungdomsteater gået ned fra 144.000 billetter i 1999 til 99.600 i 2003. Men går man længere tilbage viser tallene ofte udsving på 10.-20.000 solgte billetter fra år til år. Samtidig er også antallet af teaterforeninger faldet med en halv snes.
- Fra årsskiftet 2006 overføres teaterforeningernes indberetninger elektronisk.

Teaterkøb ala Odsherred

- Odsherred Teater- og Musikforenings børneteaterudvalg har købt teater til 44 skoler og institutioner i regionens fem kommuner.
- De i alt 120 forestillinger fordeler sig på 34 teatergrupper, og for sæson 2005-06 ser top ti således ud:
 - Det Fortællende Teater 15 (tre forskellige forestillinger), Batida 11 (to), Comedievognen 10 (to), Det Lille Turneteater 8 (to), Andersens Kuffertteater 7 (to), Munk og Pollner 6 (1), Fair Play 6 (to), Nørregårds Teater 5 (1), Randers Egnsteater 4 (to), Teaterkompagniet 4 (to), Odsherred Teater 3 (en).
- Topscorer er Batidas 'Grande Finale' med otte opførelser.

Vi skal skabe kreative alliancer

Henrik Flygare er nyvalgt formand for Danmarks Teaterforeninger, der er paraplyorganisation for landets p.t. 65 teaterforeninger, som årligt formidler omkring 400.000 billetter til tilreisende turneforestillinger og således er en markant kulturfaktor i lokalsamfundene.

Børneteateravisen har mailet ti hurtige spørgsmål til Henrik Flygare

Af Carsten Jensen

Du udtalte efter DT-formandsvalget til Jydske Vestkysten, at din 'defensive fremtidsvision' var, at der i 2010 skulle være lige så mange teaterforeninger som i dag – der i øvrigt er det laveste antal i flere årtier – og at det skulle ske ved at give foreningerne de rette værktøjer og redskaber. Hvad er det så for nogle? Og er der en nedre grænse for medlemstallet?

DT er jo en landsorganisation, så vi kan og skal ikke jo ikke styre og bestemme over vores medlemmer, men vi kan sørge for, at de bliver klædt på til at tage de udfordringer, som vi står over for. Det kan være ved redskabskurser om pr og marketing, eller det kan være den satsning, som vi begynder i efteråret, der handler om kreative alliancer. Og så selvfølgelig ved at DT er til stede i de fora, hvor udmøntningen af lovteksten sker, og hele tiden sagligt og konstruktivt fremføre teaterforeningernes synspunkter. Nedre grænse, spørger du.. Der skal vel være et vist grundlag for en landsorganisation, men du får mig ikke til at sætte et tal på.

Teaterforeningernes generelle berettigelse har jo været, at man bragte kulturoplevelser ud i geografisk set mindre befolkede områder – eller i det mindste gjorde det lettere for folk i de større provinsbyer at møde teaterkunsten. Har den moderne infrastruktur og den generelle mobilitet ikke gjort mange foreninger overflødige, fordi folk så let kan opsøge teatrene i hovedstad og landsdelsscener, ligesom de store kulturhuse i provinsbyerne konkurrerer om at vise teater?

Det er rigtigt, at det er blevet nemmere at bevæge sig fra en landsdel til en anden, men der er helt andre elementer på spil, når vi taler teater i nærområdet. Det er nærvær, samhørighed og fællesskab – det kan

DT-seminar i Vejle

Danmarks Teaterforeningers årlige teaterseminar afholdes i år i Musikteatret i Vejle fra 18.-20. november. Temaet er 'Musikken i teatret', der belyses ved indlæg, interviews m.m. med blandt andre Henrik Engelbrecht, dramaturg på Det Kgl. Teater, og sopranen Inga Nielsen – der også giver prøver på sin kunsten. Deltagerne får endvidere Det Danske Musikakademi og Mungo Parks 'W' (Om George W. Bush) på scenen.

Og så skal der naturligvis uddes priser for Årets Børneteaterforestilling, Årets Voksenteaterforestilling samt Hædersprisen. Næste år drager DT-seminaret i øvrigt til Sønderborg.

Information m.m.: DT, Tlf. 35 35 48 46. www.dk-teaterforeninger.dk

godt lyde lidt floskelagtigt, men vores styrke som det lokale teater er præcis det: Oplevelser i teatret med gode venner, som møder andre fra vejen, arbejdet, sportsklubben og som sammen i pausen kan vende 1. akts oplevelser og efterfølgende kan tale om skuespillet eller dansen eller sangeren, eller noget fjerde.

Teaterforeningerne er løbende blevet kritiseret for at være alt for konservative i deres repertoirevalg, hvor man primært går efter de kendte spillere og de kendte stykker. Svaret er altid, at man jo skal kunne sælge forestillingerne til medlemmerne. Kan du stadig genkende den beskrivelse af teaterforeningernes generelle kunstneriske linje og de potentielle tilskuere?

Det kan jeg godt, og vi kan jo ikke lave om på virkeligheden, men vi kan bevidst arbejde på og for at dyrke nye genrer, men det

er en lang og sej proces. Og der er stor forskel på teaterforeningernes repertoire og publikum. Husk at vi har foreninger fra Bornholm til Esbjerg, fra Nakskov til Frederikshavn, dvs. der må og skal være plads til forskellighed.

DT har tidligere været i stærk opposition til netop kulturhuse, kongrescentre m.fl., der ville have del i abonnements- og billetkøbsordninger. Hvordan bliver det forhold efter den nye teaterlovsrevision, hvor 'alle' skal søge puljer til billetprisen nedbringelse en gang årligt i Kunststyrelsen?

Vi har ikke været i opposition til fx kulturhuse, men vi har visse steder i landet oplevet, at kulturhuse og teaterforeninger har været kollisionskurs, men det er min opfattelse, at der i dag er en god dialog og forståelse for hinandens roller i et samarbejde i lokalsamfundet. De (kulturhuse m.m.) har hele tiden haft mulighed for at få del i midlerne, men de har ikke ønsket at aflevere deres regnskaber til amterne. Jeg er overbevist om, at man lokalt er i stand til at finde et fælles fodslag mellem teaterforeningerne og kulturhuse og kongrescentre i fremtiden.

Du har udtrykt behersket fornøjelse over den seneste teaterlovsrevision. Hvad havde været det optimale indhold i forhold til teaterforeningernes virke?

Når der nu skal gøres op med abonnementsordningen, ville det være fint, hvis vi fik større

frihedsgrader i anvendelsen af midlerne end det ser ud til lige nu, og selvfølgelig meget gerne en forenkling af udbetaling og administration af ordningen og som rosinen – 'send flere penge'.

Hvis man vil have øget fokus på provinsen og fastholde et erhvervsliv og arbejdspladser, så skal det også være muligt med et aktivt kultur- og teaterliv. Derfor ser vi hellere permanente løsninger frem for drypvise event-agtige tildelinger via ministerens provinspulje. Det lugter af, at vi skal søge om almisser hos københavnerne.

En ny undersøgelse, 'Dan-skernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004', der er finansieret af Kulturministeriet, viser, at stadig færre børn og unge mellem 7 og 15 år ser teater. Og også teaterforeningernes egne tal viser en markant nedgang for børne- og ungdomsteatret. Fra 1999 til 2003 er billetsalget gået fra 144.000 til 99.600. Er I ved at miste børne- og familiepublikummet?

Det er jo markante tal, som du remser op. Der kan være flere årsager. For det første er det ikke alle teaterforeninger, der ser det som deres opgave at tage sig af børneteater. For det andet er der jo et markant fald i økonomiske ressourcer i børnehaver, skoler, sfoer og lignende, så det er vanskeligt at få publikum til forestillingerne. Men på den anden side – med den udvikling af alternative tilbud til børn, unge og familier er det da ikke så ringe endda.

En del af forklaringen kan måske være, at mange teaterforeninger overlader formidlingen af børne- og ungdomsteater til institutioner, skoler osv, der måske går sammen om børneteaterkøb. I hovedstadsområdet er det således svært at finde teaterforeninger, der arrangerer andet end en enkelt årlig familieforestilling. Var det ikke et sted, I kunne sætte ind med jeres formidlings-eksperitise og være samlende arrangør?

Det er da oplagt en mulighed, som teaterforeningerne skal overveje. Men det er jo stadig et spørgsmål om ressourcer. Vi taler jo om frivilligt arbejde, og en løsning, som du nævner, vil efter min overbevisning kræve en professionalisering af arbejdet, og det er jo igen et økonomisk spørgsmål. Men kendskabet til lokal-

området er en af teaterforeningernes spidskompetencer...

Du har som led i din 'offensive fremtidsvision' slået på, at Danmarks Teaterforeninger og lokalforeningerne skal gøres mere synlige, ligesom der skal skabes nogle netværk. Hvor er det især, at du vil sætte ind?

Det ligger som en forlængelse af både den ændring, der finder sted i og med kommunesammenlægningerne. Fra at have været en aktiv del af en kommune på fx 30.000 indbyggere, skal vi servicere det tredobbelte samt være synlige for politikerne.

Desuden er vi med 'kreative alliancer' i gang med at give teaterforeningerne værktøjer til at gøre sig synlige – ikke alene hos politikerne, men i erhvervslivet og andre med hang til teater og kultur. Hvis ikke vi gør det, er der ikke nogen, der gør det for os, og derfor er det utroligt vigtigt for teaterforeningerne i de nye kommuner at komme pro-aktivt på banen og sige 'Halehøj, her er vi – vi kan så og så meget' – ikke noget med hatten i hånden, men vi sørger for så og så meget teater – hvad kan vi lave i fællesskab?

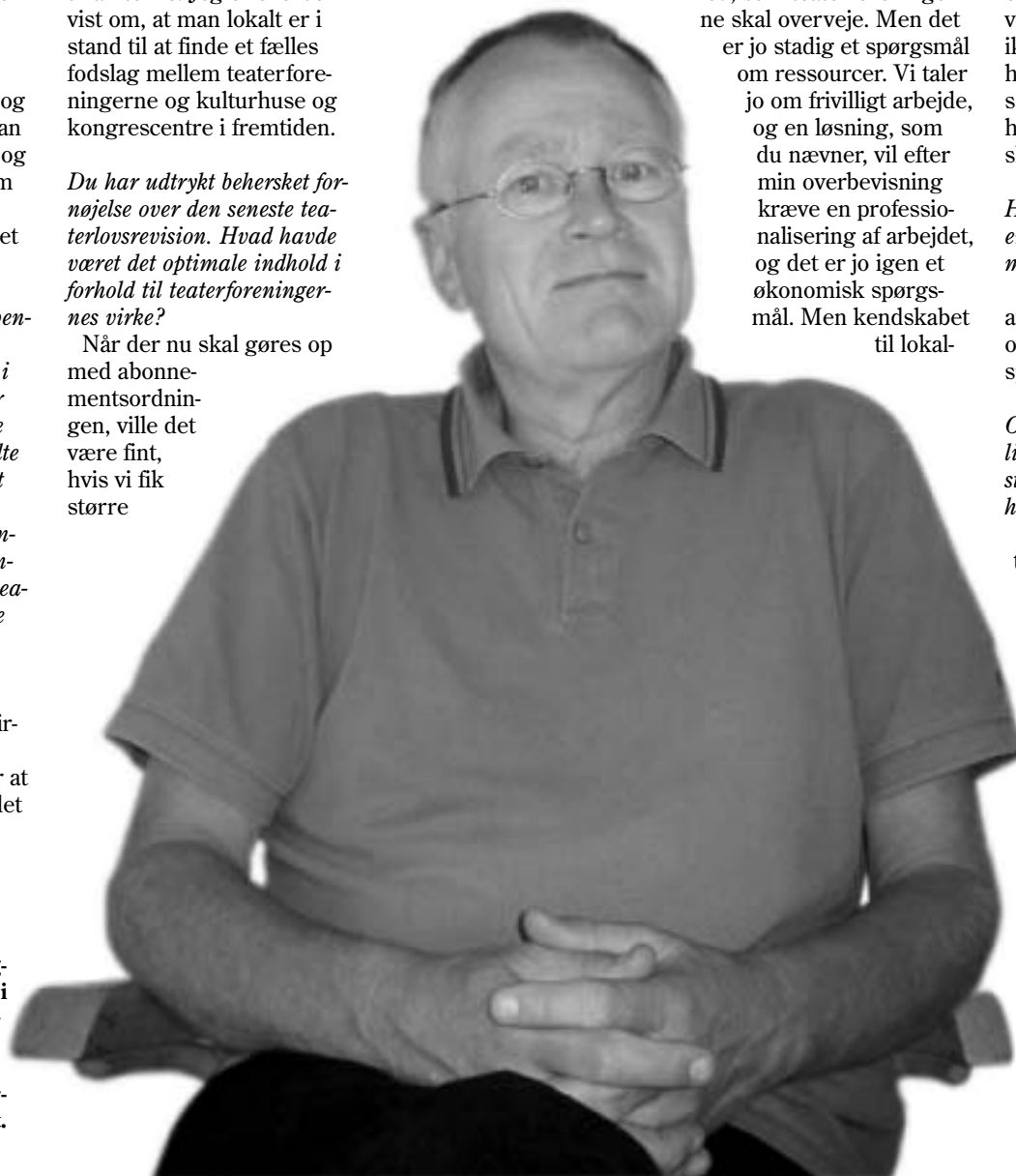
Hvad bliver den største enkeltstående opgave for DT det kommende år?

Uden tvivl udmøntningen af teaterloven på vores område...og så gerne en sponsor til DT.

Og så lige i den kulørte afdeling: Hvor mange teaterforestillinger ser du om året – herunder børneteater?

For lidt – men et slag på tasken – cirka 30 forestillinger. Heraf 10-12 børneteaterforestillinger, afhængigt af om jeg når at deltage både på Horsens-festivalen og den store i april.

Den nyvalgte formand for Danmarks Teaterforeninger hedder Henrik Flygare, er 52 år, cand.mag i dansk og teatervidenskab og lektor i dansk og dramatik ved VUC Sønderjylland i Aabenraa, hvor han bor med sin familie. Henrik Flygare er desuden formand for Sønderjydsk Teaterforening og formand for Teaterfællesudvalget i Sønderjyllands Amt.

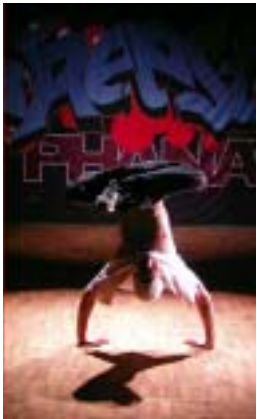
Credo (Bulgarien):
Hvad fatter gør...

Atom (Japan):
Andersens verden

Big Telly (Nordirland):
Den lille havfrue

Freestyle Phanatix
(Sverige):
Det store æg

TPO (Italien): Den
grimme ælling

Terrapin Puppet
Theatre (Tasmanien):
Digterens skygge

Vedogon (Rusland):
I hans sko

Kronprinsesse Mary kastede særlig glans over Caravanens åbningsfest i Slagelse. Her ledsages hun ind i teatret af en af festivalens arrangører, Michael Ramløse, der var krøbet i pingvinen i dagens højtidelige anledning. Foto: Lars Nybøll

I Andersens fodspor

Den internationale børneteaterbiennale Caravanen er i år en del af den internationale fejring af H.C. Andersen

Af Carsten Jensen

Den 26. oktober 1822 kom H. C. Andersen med postvognen til Slagelse for at begynde sin dannelsesrejse på Slagelse Latinskole. Det blev noget af et martyrium for den da 17-årige Andersen, der blev anbragt i en klasse mellem 11-12-årige drenge og måtte stå model til latterliggørelser og verbale overfald fra den brutale rektor Meisling, der betegnede H.C. Andersen som en 'lokumsdigter'.

Så var der mere fart og fest over kronprinsesse Mary, der 183 år senere, 21. august 2005, ankom til Slagelse med – ifølge frokostaviserne – over 200 km/timen i royalmobil for at kaste glans over åbningen af Caravanen, der i år har viet alle anstrengelserne til fejring af eventyrdigterens 200 års dag – og takket være de over to millioner i tilskud fra HCA-Fonden også til lejligheden har ændret navn til HCA '05 Caravanen.

Mens Mary nøjedes med glade smil til de mange lokale tilskuere og de særligt indbudte gæster, holdt kulturminister Brian Mikkelsen den officielle åbningstale – efter at borgmester Lis Tribler havde budt velkommen og kul-

turudvalgsformand i Vestsjællands Amt, Flemming Holm, og næsten-navnefælle Flemming Holk fra Dansk ASSITEJ havde sagt gode ord om henholdsvis kulturpolitikken i amtet og børneteateret og dets internationale gennemslagskraft og muligheder.

Åbningsshowet bød i øvrigt på små brudstykker fra nogle af forestillingerne – bl.a. en hiphop-udgave af 'Den grimme ælling' – og fra kronprinsessens egen fødeby, Hobart i Tasmanien, kom Terrapin Puppet Theatre med forestillingen 'Digterens Skygge'. Denne aften viste man passende nok et uddrag af 'Prinsessen på ærten', udsat for gulvskraber og direkte referencer til æresgæsten:

»Der findes ikke prinsesser i Tasmanien«, lød således en af replikkerne til stor moro for salen, der jo vidste bedre...

Landet rundt

Når denne udgave af Børneteateravisen rammer eventuelle læsere, vil Caravanens rullende festival være (næsten) slut. Men fra 21. august til 11. september har en række danske og internationale bud på H.C. Andersen for børn og unge turneret rundt fra udgangspunktet i Vestsjællands Amt over Randers og Århus (Festuge) for så at slutte i Svendborg og Kerteminde på Fyn.

Med Caravanens mange forestillinger er fulgt

Caravanen HCA '05

Caravanen – biennial international børneteaterfestival – har i 2005 et budget på over fem millioner kroner og er støttet af HCA Fonden og Bikuben Fonden, Vestsjællands Amt, Århus Festuge, Randers, Svendborg og Kerteminde kommuner m.fl.

Programmet i 2005:

- 21.-27. august: Vestsjællands Amt
- 25.-28. august: Randers
- 29. august-2. september: Århus (Festuge)
- 3.-9. september: Svendborg
- 10.-11. september: Kerteminde

Festivalen blev startet i 2003 som et lokalt initiativ i Vestsjællands Amt. Information: www.caravanen.dk

workshops for publikum fra nogle af teatrene, teatimes i form af uformelle samtaler om Andersen-dramatiseringer med de medvirkende kunstnere, et symposium om teatret som social nødvendighed – og oplæsning af alverdens eventyr på bibliotekerne i Vestsjælland.

En enkelt af de annoncerede forestillinger nåede dog aldrig frem til Andersens fødeland. Den dansk-russiske samproduktion mellem Caravanen og Tjerkhov-festivalen i

Moskva, 'An-der-sen', faldt for de besparelser, der fulgte i kølvandet på HCA Fondens økonomiske trængsler og kostede Caravanen 250.000 kroner af milliontilskuddet.

Men det andet russiske teater, Vedogon, og teatrene fra Japan, Nordirland, Bulgarien, Sverige, Italien – og altså Tasmanien – blandede sig med de danske teatre og bidrog til den mangfoldighed og internationalisme, der er en væsentlig del af børneteaterets fremtrædelsesform og festivalens berettigelse.

Fra ællingens hjemsted

H.C. Andersen selv ville givet have elsket al virakken – og forundret sig over, hvad hans eventyr har kunnet inspirere til. Alene Caravanens tre udgaver af 'Den grimme ælling' – italiensk æstetisk dans, svensk breakdance og dansk fangelejr-drama – viser spændvidden. Og det eksistentielle tema om at være anderledes.

Det berømte eventyr begyndte H.C. Andersen under et ophold på herregården Bregentved ved Haslev, inspireret af parken. Eventyret slutter dog med forvandlingen til en svane i parken ved nabogården Gissfeld.

Både eventyret og digteren er forlængst kommet til ære og værdighed. Og det er Vestsjælland også med sit gode initiativ i det internationale børneteaters tjeneste.

Andersen her og der og alle vegne

Mellem økonomiske skandaler og merchandise og Andersens faste museale forankringssteder i Odense bobler teaterforestillinger i eventyrligt antal om og med digteren og hans værker. Der er kongelig Peberrods Suppe og fyldt Kaalhoved, der er Tivoli-kæmpedukker og spektakulære havfrue-produktioner til lands og til vands, der er performance og eventyrtællinger og parader – og der er et hav af egentlige børneteaterforestillinger.

Flere af disse – herunder syv udenlandske – kan ses i forbindelse med den internationale børneteaterfestival Caravanen. Og rigtig mange kan opleves året rundt på skoler, institutioner og stationære teatre.

Mange er sat i scene til lejligheden og 200-året, og selv om mange børneteatre også uden for jubilæumssæsonen har eventyrdigteren på repertoire – ja, enkelte teatre laver udelukkende H.C. Andersen – så kan den overvældende mængde Andersen ikke fratage en fornemmelse af, at mange også må have følt et vist pres i repertoirevalget.

Den Røde Brochure 2005-06 med op mod 120 forskellige børneteatre afspejler meget godt Andersens tilstedeværelse. 33 forskellige teatre byder på 50 forestillinger i form af dramatiserede eventyr og stykker om/'med' Andersen selv. Her er 20 forskellige eventyr og fem 'potpourri'er. Og så skal det med, at en del forestillinger forholder sig ganske frit til oplægget...

Sæsonens topscorer er 'Svinedrenge' (7), fulgt af 'Fyr-tøjet' (5) og 'Nattergalen' og 'Den grimme ælling' (hver 4).

Mange er allerede blevet anmeldt i Børneteateravisen. Men på de næste sider følger fem nye anmeldelser af H.C. Andersen-dramatiseringer beregnet for børnepublikummet – fra Caravanen-bidraget med Holbæk Teater, 'Milde himmel', til Tivoli-amfiscenen Valmuens 'Nattergalen'.

Plakatkunstneren Gitte Kath, der også er instruktør og scenograf m.m. hos Teatret Møllen, kan opleves på Dansk Plakatumuseum i Århus, der frem til 23. oktober bl.a. viser fire nye Kath-plakater med eventyrdigteren som motiv.

Guldalder og godt humør

Hvad er mere oplagt end at fejre eventyrmester Andersen med en moderne vaudeville

ANMELDELSE

Holbæk Teater: *Milde Himmel!* - en fest med H.C. Andersen. Manuskript og iscenesættelse: Henrik Prip. Scenografi: Astrid Lynge Ottosen. Musik: Christian Baltzer. Koreografi: Susanne Breuning. Medvirkende: Pauli Ryberg, Morten Lützhøft, Brian Kristensen, Anne Vester Høyer og Karoline Munksnæs. Aldersgruppe: 7-13 år. Set februar 2005. www.het.dk

En køn, rund slotspavillon ligger badet i forårsgrønt lys – lidt tåget og magisk. Lyspletter danser over gulvet, og kirkeklokkerne bimler mod den blå horisonts mægtige bølge. I 'Milde Himmel' fejrer Holbæk Teater H.C. Andersen med en sympatisk blanding af stemningsfuld guldalder og godt humør.

Fremførelsen har sine svage sider. Men formen er et veritabelt scoop, der får

poesi og komik til at række hen over århundrederne. For hvad er mere oplagt end at fejre eventyrmesteren med en moderne vaudeville, den muntre, musikalske teatergenre, der er hans samtidige. Midt i idyllen tumler en oldgammel gartner bævende omkring på vaklende ben og ser ting, der ikke er der! Sådan var det vel også med H.C. Andersen, der en gang kom på besøg og digtede, beretter Morten Lützhøfts overgearede gartner. Med skinger fistelstemme filosoferer han over, at for en mand med en fantasi som Andersens må det vel så have været morgenen døgnnet rundt!

Måske nok. Men et ungt publikum kan også opleve, at det ikke er lutter lykke og fornøjelser at leve sit liv i selskab med en digterdjævel. Ikke engang, når den som her er en lille, vel-drejet Karoline Munksnæs klædt i strålende rødt fra top til tå, men desværre også udstyret med en hvi-

nende skarp sangstemme.

Forestillingens spinkle musik med bl. a. fløjte og strygere har også præg af guldalder, og den kunne godt fortjene en mindre hårdhændet forstærkning end den, jeg oplevede. Ligesom flere af de medvirkende har så travlt med at være højtråbende sjove, at tekstens mangefarvede nuancer får svært ved at komme til orde.

Mættet med nuancer

Anne Vester Høyer overspiller sin landlige grevinde, på hvis herregård hele historien foregår. Værre er, at hun forsøger sig med et affekteret overklassedansk, hun ikke mestrer, og japper, så replikkerne bliver uforståelige. Til gengæld synger hun rigtig godt og viser senere i forestillingen masser af sødme som slangekrøllet hyrdinde overfor Brian Kristensens charme-trold af en skorstensfejer. Til gengæld er Pauli

Ryberg en fabelagtig H.C. Andersen, en af de allerbedste og mest troværdige blandt årets alt for mange af slagsen. Manuskript og iscenesættelse giver masser af muligheder, som han udnytter optimalt, og gestik, spil og replik – undertiden på skægt, nasalt syngende

fynsk – er mættet med nuancer. Rybergs Andersen er en ubetalelig morsom og medrivende guide rundt i digtersindets tragikomiske, men også geniale krinkelkroge.

Vi får det hele med – både legebarnet og hykonderen, blidheden og den til det

Danmark vrimler for tiden med H. C. Andersen-kloninger, men i 'Milde Himmel' er Pauli Rybergs i en klasse for sig.

Foto: Anders Hjerming

hensynsløse grænsende seloptagethed, serveret lige ud af posen så børn også kan følge og måske genkende de følelsesmæssige rutche-ture. For voksne er det allerbedste den vidunderligt underspillede selvironi, som på ingen måde latterliggør eller udleverer Andersen. Minespillet, når digter Andersen iagttagelse sine egne figurer for derefter at dynde dem til med sarkastiske bemærkninger er forrygende – og en storslået udnyttelse af et indlysende, dramaturgisk indfald.

Forestillingen er lovlige lang. Men vil man give børnen den store H.C. Andersen-historie som musikteater af rimelig kvalitet med et festfyrværkeri af pragtkostumer, er den værd at gå efter. Og et flot modstykke til lavkulturelle H.C. Andersen-events i lange, milliondyre baner.

Randi K. Pedersen

Klar og skælmisk betonet (gen)fortælling af H.C. Andersen-eventyr

ANMELDELSE

Svalegangens Dukketeater: *Lille Claus og Store Claus*. H. C. Andersens eventyr bearbejdet til dukketeater af Thyge Holting. Iscenesættelse: Per Brink Abrahamsen. Scenografi: Lars Ringgaard. Lyddesign: Søren Mortensen. Stemmer: Henrik Vestergaard Nielsen, Ole Thestrup, Hans Rønne, Holger Ø. Kristensen, Kett Lützhøft og Ejner Hans Jensen. Aldersgruppe: 7 år og opefter. Set i april 2005. www.svalegangensdukketeater.dk

Store Claus dræber alle sine heste og slår tillige sin bedstemor til døde med en hammer. Kroværten pander hende senere hen nok engang ihjel med et krus mjød. Og Lille Claus vipper både degn, kvæghyrde og tilslut også Store Claus ud i bækkens dræbende dyb.

Der sker uhyrlige ting både i kirketiden og til hverdag i H.C. Andersens eventyr

Tid til at dvæle

'Lille Claus og store Claus'.

Lavinen af alt det grumme og grove tager fart den dag Store Claus slår Lille Claus' hest ihjel. Lille Claus råber 'hyp alle mine heste' til alle de fem heste, som han pløjer med – Store Claus' fire heste, som han har til låns om søndagen, fordi

han til hverdag pløjer for Store Claus, og hans egen og eneste hest.

Lille Claus er altså en fattig, venlig og arbejdsom mand, som vi ved første møde får lidt ondt af. Men så tager fanden ellers fat. Eller skal vi kalde det tilfældighederne og snuheden.

For Lille Claus forstår at spinde guld på sin døde hest. Han skovler skæppevis af mønter ind og hæver over Store Claus er ultimativ. Store Claus, ham der først begår en dumhed og siden lader sig narre gang på gang og sætter alt ind på at gøre det af med Lille

Claus, må lade livet. Mens Lille Claus beriget af en hel kvægflok trasker fløjtende videre i livet.

Enkelt og klart

I Svalegangen Dukketeaters (papir)dukketeateropsætning har Per Brink Abra-

Svalegangens Dukketeater er udelukkende papirdukketeater. Foto: Svalegangens Dukketeater

hamsen iscenesat eventyret, så det er til at følge med i for enhver. Fortælleforløbet er klart, sproget er ligefrem og dekorationerne er holdt i enkle linjer og klare farver. Dekoration efter dekoration køres ind i det lille dukketeatersynsfelt i et tempo, som levner tid til at dvæle ved de skiftende små naturalistiske dekorationers farverigdom og dybder, og til at få alt på den skælmisk betonedede indholdsside med. Der er tid til at nyde spillets nuancer. Lytte til musikken, mærke eventyret udvikle sig, og grine af de små humoristiske drejninger på tekstensiden. Forestillingen genfortæller eventyret meget klart ved lystigt at betone det groteske og skælmiske og der er noget 'rent' over udtrykket. Men søger man et mere avanceret udtryk og en mere 'teaterpersonlig' tolkning, er det ikke her den kan hentes.

Kirsten Dahl

Svinedrengen på nye eventyr

Teatret Møllen fabulerer friskt og i forrygende spillestil over historien om svinedrengen og prinsessen

ANMELDELSE

Teater Møllen: Jorden er rund. Forfattere: H.C. Andersen og Peter Bichsel. Iscenesættelse: Anna Novovic. Scenografi: Gitte Kath. Komponist: Claus Carlsen. Medvirkende: Connie Tronbjerg. Aldersgruppe: 4-8 år. Set april 2005. www.teatret-moellen.dk

Man kommer vidt omkring i temaer og spillestil, når danske børneteatre lader sig inspirere af H.C. Andersen. Teatret Møllen har taget konsekvensen af en skønt meddigtende dramatisering af 'Svinedrengen' og givet eventyret en ny titel.

'Jorden er rund' hedder den, men det er solen, man først får øje på. Lysende gul dækker dens fine papirklip gulvet som underlag for en ubeskrivelig lurvet prinsesse-trone. Tre etager gamle jernrør omvundet med laser og pjalter, lidt falmet træ og hele herligheden på hjul – det er umiskendelig, fortællende Gitte Kath-design. På toppen troner en selvbevidst Connie Tronbjerg, hvis herrevest og skjorte og fingerløse nethandsker ikke kommer i nærheden af en lyserød prinsessedrøm.

Visuelt er prinsen/svinedrengen og den kejserlige prinsesse snedigt samlet i én figur. Og med fødderne stukket i et par nedslidte træsko baner skuespillerens suveræne og medrivende solospil vejen for en stor H. C. Andersen ople-

velse for mindre børn.

Lyksalig hænger man i Connie Tronbjergs kulørte, overdådigt folderige skorter, når hun suser omkring og giver krop, replik og mimik til den ene lyslevende person efter den anden. Rundtosset følger man kjolen, når hun drejer, og griner, når skørtet bredes ud for at skjule et kys. Eller flere, for også i Møllens version forlanger svinedrengen 'Hundrede kys af prinsessen'.

Lidt bekymret giver hun ham de første, men udsigten til at kysse den beskidte svinedreng hundrede gange skaber ren panik! Og jubel hos publikum. For selv om prinsessen har ryggen til, strækker hun sig stadig højt og afslører, at kysseriet vist ikke er så slemt. Et indfald, der er lige så drønskægt og frækt, som at prinsessen taler fransk og selv simultanoversætter!

Sød og snusfornuftig

'Jorden er rund' fabulerer friskt og forrygende morsomt over den kendte historie om prinsen, der – forkastet af den forkælede prinsesse – går *under cover* som svinedreng og ender med at forkaste hende. I pagt med nutiden er den fattige prins blevet en målrettet fyr, som prøver at vinde prinsessen ad bagdøren, når hun nu har afvist hans gaver ved fordøren. Men som heller ikke er bleg for siden at vende ryggen til en prinsesse, der ikke kan leve op til hans idealer.

Hun er til gengæld blevet en mere sød og snusfornuftig, moderne prinsesse, som godt kan finde sig i en simpel stofkrone, men ikke vil nøjes med at sidde til pynt.

Det hele begynder ellers så flot dér højt til vejrs på den komiske trone. Men efter at have kysset svinedrengen må prinsessen rystet indse, at prinsen har vejet hende og fundet hende for let, fordi hun afviste hans rose og nattergal.

I tilgift opdager den efterhånden mindre selvsikre pige med et lydeligt 'Ups', at hendes kejserlige og uhyre flegmatiske far også har slået hånden af hende.

Hun må klare sig selv, og i sin nød forestiller hun sig, at en jordomrejse måske er redningen. Prinsessen har godt nok lært, at jorden er rund, men det er noget andet selv at undersøge tingene.

Det kan kræve mod og handlekraft, og selvom hun har begge dele, vokser rejseprojektet til en monstertørrelse, prinsessen ikke kan styre. I stedet nøjes hun med en stige, så hun kan kravle over taget ud i verden udenfor hoffet og opleve duftende roser og sangen fra en ægte nattergal. Og når prinsessen atter vender hjem, kan hun af egen erfaring sige, at jorden er rund. Se det var et rigtigt, moderne eventyr!

Randi K. Pedersen

Fire spasmagere i fri dressur: Tom Jacobsen, Ilia Swainson, Remi Lewerissa og Pierre Mieh-Renard. Foto: Brita Fogsgaard

Crazy-kejseren går bananas

Vestvoldens Andersen-fortolkning er fuld af gak-gak komik, der gør kejseren totalt til grin

ANMELDELSE

Vestvolden: Kejserens nye klæder. Efter H.C. Andersen. Forfatter og instruktør: Vivienne McKee. Scenografi: Ianke Firing. Komponist: Jacob Groth. Medvirkende: Tom Jacobsen, Pierre Mieh-Renard, Remi Lewerissa og Ilia Swainson. Aldersgruppe: Fra 9 år og op. Set i marts 2005. www.teatervestvolden.dk

En kejser af nyere dato. Sådan lyder undertitlen på 'Kejserens nye Klæder' i Teater Vestvoldens udgave. Og det tør siges. Vivienne McKee har kørt det kendte eventyr så mange gange igennem sin velkendte, overdådige hysterisk højtråbende latin-diktator af en præsident. Iført hvid fascistiform tyranniserer han alt og alle – inklusive publikum – i sin bananrepublik til hvert øjeblik at skråle 'Viva Banana', og sjovt nok gør de fleste som befalet.

Iscenesættelsen brager derudad med masser af grovkornet gak-gak-komik, der ikke lægger skjul på forfatterens holdningsmæssige præferencer. Så meget mindre

grund er der til at råbe og skrike budskaberne ud. Tværtimod er de medvirkendes forcerede spillestil med til at understrege, at den særlige, engelske crazystil ikke sådan lader sig gennemføre med et hold danske skuespillere.

Man når også godt hen i forestillingen, før den oprindelige historie dukker frem af hurlumhejet og løfter indholdet over fald-på-halen højde med personer, der forbliver på skabelonplanet.

Modsat eventyrets kejserlige hoffolk lader befolkningen sig dog ikke sådan tryne, og i hovedstaden Havabanana, hvor der selvfølgelig hersker politisk bana-split!, er et oprør i gang. 'Carlos' Costume Di Carnival' er stedet, hvor der planlægges attentat på præsidenten og udlejes kostumer til det forestående folkets karneval.

Blege balder

H.C. Andersens udspekulerede og grådige skræddere er blevet til et par bøvede – og temmelig uimodstælige – danske plattenslagere i julemandskostume og klaphat – fundet på nettet!

Til gengæld tjener deres særdeles luftige løgne om alt det fine tøj, de syr til præsidenten, ikke til at fylde deres egen private pengepung, men til et ædelt formål. De vil ha' frihed og demokrati, og det vil præsidentens kønne, veldrejede datter Ilia Swainson med den fuldfede sangstemme heldigvis også.

Det er faktisk hende, der har udtænkt hele planen.

Det er også hende, der kan sno sin præsident-far så meget om sin lillefinger, at det trods kaos og kommers faktisk lykkes at få pillen pynten af diktaturet. Tilbage står en hersker uden magt, og det er ikke det eneste, han mangler.

'Han har bar røv!' jubede premierepublikummet, men ænsede måske mindre pointen i Andersens eventyr. Faktisk er Tom Jacobsens blege balder – blufærdigt afskærmet af en rollator-beskyttelsesvogn – dog ikke nær så skægge som hans perplekse mimik. Her står historiens sarkastiske symbolik klart at læse. Den forfængelige, pyntesyge mand bliver bedraget og til grin, fordi han åndelig talt ikke har noget på.

I Vestvoldens version mister diktatoren også sin magt, fordi latter er et farligt våben. Præsidentposten må han modvilligt overlade til sin underkuede oberst, mens hans superdemokratiske, politisk stærkt korrekte datter foretrækker at blive leder af oppositionen. Det må man da kalde et højaktuelt eventyr!

Randi K. Pedersen

(digi) Connie Tronbjergs selvbevidste prinsesse har smidt træskoene og bredt skørtet ud for at skjule kysseriet med svinedrengen. Foto: Jonna Keldsen

Filtfugl med wienerschnitzel

Det er yderst sympatisk, at Valmuen sikrer ungerne noget teaterkunst, så ikke alt går op i turpas og popcorn. Men 'Nattergalen' må baske for at få ørenlyd i Tivoli

ANMELDELSE

Valmuen i Tivoli: Nattergalen. Bearbejdelse og instruktion: Freddie Andersen. Musik: Niels Eje. Scenografi: Richardt Brandrup. Dukker: Kirsten Victoria Lind. Kostumer: Trine Walther. Medvirkende: Christina Selden, Jesper Dessau. Ca. 18 min. Aldersgruppe: 4-8 år. Set i august 2005. Valmuen i Tivoli, ti-so kl. 12, 13, 14. www.tivoli.dk

Tænk, hvis man var en virkelig nattergal og kom til at forville sig ind i Tivolis gamle have... Først ville man nok blive rørt over alle de H.C. Andersen'ske boder og indretninger, men derefter ville man nok forstå, at det vigtigste i Tivoli er at indrette sig efter havens præmisser.

Børneteateret Valmuen ligger nemlig diskret med sit lille børneamfiteater og de fine små malede dukker lige ved indgangen. Men lige ved siden af ligger Cafeteria Paletten, der råber numrene på wienerschnitzlerne op, så mikrofontallene chikanerer forestillingen.

Selvfolgelig kan man sige, at det bare er en del af Valmuens charme: At dets spillebetingelser er ligesom det øvrige gadeteaters – og at det serverer teater specielt til Tivoli. Men det virker faktisk ærgerligt, at det skal gøres så svært at koncen-

trere sig om forestillingen, både for børnene og de voksne. Eller for at bruge et gammeldags udtryk: Formen kæmper mod indholdet.

Levende kejser

For at starte med det ydre: Scenografien består af nogle skærme med malerier på – en sø, for eksempel – men malerierne er både for små og for perspektivløse til at skabe et egentligt rum. Lydmæssigt bliver eventyrverdenen skabt af en stemningsfuld musik, men den bliver trampet henover af replikker, som var den banal underlægningsmusik – og så kan man ikke rigtigt høre nogen af delene. Og nattergalen må baske for at få ørenlyd.

Valmuen bygger sit teater op omkring nogle dukker, der er knap en meter høje – med arme, der kan gestikulere, men med ubevægelige ansigter. Skuespillerne bærer så dukkerne rundt på armene, mens de taler om dem – eller taler SOM dem. Det ville sikkert have virket glimrende, hvis altså ikke disse kimonoskjorte-klædte skuespillere efterhånden begyndte at spille om kap med dukkerne.

Ved begge de forestillinger, jeg har set, har Freddie Andersen og Jesper Dessau i hvert fald spillet sig op til en masse indlevende mimik i alle retninger. Christina Selden, derimod, har holdt masken og bevaret et koldt hovede og

en skarp stemme.

Men ak. Da det er Christina Selden, der spiller nattergalen – en temmelig overvintret filtflugt på en pind – så kommer netop selveste nattergalen til at virke som den koldeste skabning, just fordi skuespillerstemmen ikke afslører følelser for den stakkels sangfugl. Ja, det er faktisk lige ved, at den kunstige nattergal virker mere sympatisk.

Helt forvirrende bliver det dog, da Freddie Andersen til sidst lægger sin kejserveddukke, tager lang kimono på – og forvandler sig til kejseren i levende live! Her glippede pointen, i hvert fald for mig.

Forestillingen varer under 20 minutter, hvilket i sig selv er en bedrift for en dramatisering af et Andersen-eventyr. Og det er absolut lykkedes Freddie Andersens bearbejdelse at få fortællingens essens frem, med særlig vellykket fokus på Dødens trussel hen mod slutningen. Desuden er det yderst sympatisk, at disse spillere vil sikre ungerne noget teaterkunst, så ikke alt går op i turpas og popcorn – og at Valmuen endda leverer varen tre gange om dagen gennem hele sæsonen.

Men tiden må være inde til en arkitektonisk forbedring fra Tivolis side: Måske en afskærmning med lydisolering og måske med et udhæng, så spillerne kom til at stå i halvmørke – og derfor kunne belyses?

Valmuens lille, indbydende amfiteaterscene fra 1976 skal ikke nødvendigvis forvandles til et slot 'af fint porcelæn' eller absolut omkranses af blomster med 'sølvklokker, der klingede'. Dette højtpåskønnede Tivoli-teater skal bare hjælpes, så selv de mindste af scenens rekvisitter kan ses og høres. Selv en nattergal.

Anne Middelboe Christensen

Valmuen er Tivolis børneteater. Teatret blev etableret i 1976. Valmuen er et amfiteater. Den faste dekoration er en række husgavle, der får det til at se ud, som om man sidder omkring et gammelt torv. I Valmuens forestillinger optræder skuespillere og dukker side om side og fortæller eventyr, især af H.C. Andersen. Foto: Tivoli

Chokeffekten er til at tage og føle på, når Christina Albeck Børge og Maj Johansen optræder med plasticposer over hovedet. Foto: Fredrik Clement

Livsfarlige forenklinger

Odsherred Teaters rockende og rullende konfrontations-teater får unge tilskuere op af stolene

ANMELDELSE

Odsherred Teater: Underværket – The Re-Mohammed-y Show. Manuskript og iscenesættelse: Christian Lollike. Dramaturg: Solveig Gade. Scenografi: Claus Helbo. Lysdesign: Morgen Birch Nielsen. Medvirkende: Christine Albeck Børge, Maj Johansen, Emmanuel Limal og Claudio Morales. Aldersgruppe: Fra 14 år og op. Set i april 2005. www.odsherred-teater.dk

Kan man det? Kan man hæfte den omsiggribende terrors rædsler op med musikvideoens virkemidler inklusive vold og pigesex? Og kan man konkurrere med hunger-Afrika om grusomhedens æstetiske kvaliteter? Dramatikeren Christian Lollike kan. Hans nye, opsigtsvækkende teaterstykke 'Underværket – The Re-Mohammed-y Show' er en musikdramatisk kraftudladning fra fire knaldgode, stort syngende skuespillere, hvis rock'n roll konfrontationsteater får unge tilskuere op af stolene.

Inspireret af kunstneren Karl Heinz Stockhausens påstand om terrorangreb på World Trade Center som et ultimativt kunstværk går han tidens tilstand grundigt efter i sømmene. Resultatet er ikke noget kønt syn og langt fra betryggende. Men wau, hvor er det fandens flot! Over scenen flyver en visuel stærk og vedkommende forestilling om den

myte om de onde og de gode, verdens magtmænd fra hver deres hjørne prøver at praktisere ikke mindst ungdommen på.

I Odsherreds Teaters fremragende opsætning er en simpel, åben platform med embalerede, plastomviklede kontormøbler og forrygende spektakulært lys basis for nogle unges forsøg på at mærke verden. Ikke den manipulerede virkelighed, de stopfodres med døgnnet rundt, men det ægte liv med ægte følelser. Midlet til at opnå det er et eksperiment, der, for at det kan kaldes kunst, skal være så grænseoverskridende, at det sikrer dem opmærksomhed. Med sans for det groteske præsenterer de derfor forestillingen som et tilbud, hvor et velmenende publikum kan komme til at føle sig godt tilpas ved at få et kig ind i de vulgære, guldkædebehængte perkeres 'kebab-hjerner'.

Hammerdygtigt ensemble

Det går ikke helt, som de regner med. For selvom de unge søger noget andet, er de omklamrede af en medieverden, hvor reality-tilbudenes pseudo-virkelighed gør det umuligt for dem at skelne skidt fra snot og skaber frygt for at mærke den ægte virkelighed. For dem er Tvillingetårnenes fald blot en ringe kopi af Hollywood-filmenes langt mere udspikerede udgaver, og 'Titanic's forlis er meget

bedre og lettere at følge med i! når katastrofen opleves syltet ind i fed musik.

Men det værste er, at eksperimentets hovedattraktion, Mohammed, ikke holder sig til det stereotype billede, de unge har tegnet af ham. Det var deres eget liv, ikke hans, de ville sætte i scene. Men han træder i karakter og viser sig som en langt mere sammenhængende person, end de har forestillet sig. Et rigtigt menneske og ikke blot en dødsfikseret terrorist.

Forestillingen er bedst, når den veloplagt spidder nutidens hysteriske lykkejagt og den maniske innovations- og omstillingssyge. Eller fra den anden side af spektret sætter fokus på unge piger, som hellere trækker i burka og bomberudstyr end risikere selv at skulle etablere en mening med livet! For selv om baggrunden er tragisk og handlingen lidt vel snørklet, er det et stykke moderne teater med stærke holdninger og stor underholdningsværdi båret af et hammerdygtigt ungt ensemble. Det giver også håb for fremtidens ungdomsteater, når 'Underværket' med satirisk træfsikkerhed stikker sylen i underholdningsindustriens sort-hvide forenklinger, der skaber et fortegnet og fordomsfuldt verdensbillede. Nemt at overskue og velegnet til fastholdelse af fjendebilleder – men også dødsens farligt.

Randi K. Pedersen

Teater på fri hånd

'Leg' er først og fremmest en morsom inspirationskilde og samværsform

ANMELDELSE

Carte Blanche: Leg. Idé og instruktion: Sara Topsøe-Jensen. Konsulent: Karen Margrethe Jensen. Medvirkende: Merete Byrial, Susanne B. Krarup og Daniel Norback. Aldersgruppe: 6-12 år. Set april 2005. www.teatretcarteblanche.dk

Engang holdt de voksne op med at lege, og så skete der noget slemt med deres liv. For eksempel kunne de ikke længere tåle lyden af støjende børn! Men støj, det gør børn og ikke mindst, når de er godt i gang med en leg. Så speedsnakker ungerne, fyrer den ene sjove lyd af efter den anden og udtrykker sig med heftige bevægelser. Sådan tager det sig i hvert fald ud i de skiftende og vældig livlige scenarier, som tre dygtige improvisatorer i 'Leg' introducerer for et publikum af voksne, der på forhånd er dømt lege-døve.

'Leg' er lagt an på en total inddragelse af institutions- eller skolebørn som aktive medvirkende. Det lod sig ikke gøre på børneteaterfestivalen i Ringsted. I stedet lod voksne med barnlige sjæle sig loyalt indrullere i legetropperne og optrådte

trods begrænset atletisk formåen overbevisende som børn i den alder, børn skal have. 'Hule' råber en af spillerne, og pludselig har man udsigt til tre, høje menneskebunker med et tæppe balancerende øverst oppe! Det er flot gjort – men også som at se teater lavet som en frihåndstegning.

Som teateroplevelse ligner 'Leg' mest et morsomt og underholdende dramapædagogisk projekt og i meget

mindre grad en forestilling. Desværre – for måske var der kommet mere teater og mindre pædagogik ud af anstrengelserne, hvis spillerne var mere udtryksfulde dansere og mimikere. Som leg betragtet har Carte Blanche til gengæld skabt en fin inspirationskilde og samværsform for børn og voksne.

De tre legegrupper udveksler lege med hinanden, og går gruppevis på

besøg hos hinanden. Deltagerne i legeriet er også forbilledligt hjælpsomme, hvad enten der mangler en hånd i fælleslegen, eller internt i de tre legegrupper. Fint nok, men hvorfor egentlig?

Skøn kluddermor

Det melder historien ikke noget om, for der er nemlig ikke nogen historie – og det er heller ikke nødvendigt. I hvert fald ikke i form af en

tekst. Leg er fremfor alt fantasi, og det er den og de imaginære verdener, den kan skabe, som mange voksne mennesker har glemt. Derfor er det også godt, at en forestilling som 'Leg' kan minde store og små om vigtigheden af at lytte til og give plads for deres fantasi. Og derfor, det først bliver rigtig spændende, når en af spillerne pludselig har glemt, hvordan man leger. Alligevel mang-

Tilskuerne er uundværlige aktører i Carte Blanchers medspils-udspil – her fra festivalen i Ringsted. Foto: Jan Rüz

ler der noget.

'Leg' består af en række enkeltstående legesituationer, der måske eller måske ikke giver deltagerne en række færdigheder. Men de savner et regulært, iscenesat indhold, der kunne byde på følelsesmæssige oplevelser ud over, hvad børn møder på legepladsen. Og uanset hvor skønt det må være at deltage i en god gang kluddermor, så er 'Leg' ikke den skinbarlige virkelighed. Men hvad er det så?

Uden blot et par simple, dramatiske mellemregninger kan det være svært at se forskel på den levende teaterleg og så gammeldags gruppedynamik eller moderne idrætsundervisning. Først når forestillingen er forbi, fornemmes teatermagien. Så hvisker skuespillerne hemmelighedsfuldt i øret på tilskuerne, der kækt eller betuttet gentager 'Jeg lover at lege, så længe jeg lever'. Men det er jo ikke altid, man holder, hvad man lover!

Randi K. Pedersen

Minder om tab

Døden skildres med nænsomhed og liv i Refleksion og De Røde Hestes samproduktion

ANMELDELSE

Teater Refleksion og De Røde Heste: Farvel Hr. Muffin. Manuskript: Claus Mandø efter børnebog af Ulf Nilsson. Instruktion: Bjarne Sandborg. Dukker og scenografi: Mariann Aagaard assisteret af Sille Heltoft. Medvirkende: Claus Mandø (dukkefører og fortæller) og Else Anker Møller (cellist). Aldersgruppe: 5-9 år og voksne. Set i marts 2004. www.refleksion.dk

Et gråt pjusket loddent lille væsen dukker op af en skotøjsæske og rutsjer kækt ned ad en lille bakke for ved foden af bakken at vippe postkassens lille låg op med snuden.

Marsvinet Hr. Muffin, for det er ham der er på færde, virker her ret rørig. I virke-

ligheden er han gammel og svag. Han har ondt i maven og er hele syv år gammel. Og det er en høj alder for et marsvin, fortæller Claus Mandø, som er forestillingens dukkefører og fortæller.

Med en skøn blanding af stille nænsomhed og livfyldt humor fanger Mandø sammen med cellisten Else Anker Møller både børn og voksne ind i et univers, som beskæftiger sig med noget så vanskeligt som det at skildre og håndtere døden. Forlægget er Ulf Nilssons børnebog, som Mandø også har begået en meget vellykket dramatisering af.

Hr. Muffin tilhører en dreng, hvis arbejde med at håndtere døden vi følger via de breve, han sender til Hr. Muffin. Med formuleringer som 'Far siger, at når et marsvin bliver gammelt kan det pludseligt dø' og 'Far

siger, at når man dør skal man enten hvile sig, eller også kommer man et lykkelig sted hen' står døden frem som en realitet, der samtidig er til at overskue og bære.

Ned på jorden

Mod slutningen bliver Hr. Muffin syg og dør. Når små firkanter græs vippes op og han begravnes i haven ved siden af sin kone Victoria, går ingens tårekanal fri.

Der snøftes. Minder om tab af både dyr og menneskevenner dukker frem og får lov at være til tilstede. Det herlige er så tillige og nok så væsentligt, at sorgen sættes sammen med glæde og livslyst. For mindst lige så meget af 'afskedsforestillingen' 'Farvel, Hr. Muffin' går med at fortælle hvor skønt livet er. Via et indblik i Hr. Muffins liv. Nu og før.

I det nu, hvor det gamle dyr (vi oplever som 100 procent levende) glæder sig

over alt det, der blev ham givet: et godt helbred, en klog og venlig kone, seks lodne børn, nok at spise, et blåt lille hus med egen have og en postkasse, hvor der af og til er breve i. Det nu hvor han sidder i sin gyngestol og nyder at læse på den lille seddel, hvorpå han har skrevet det hele ned. Og i den fortid, hvor han som barn er ude på familiespadsretur og sanser, hvor farlig verden omkring ham er med svirrende insekter og

Marsvinet Hr. Muffin er omdrejningspunktet i en fin animationsteaterforestilling om døden og dens væsen. Foto: Jan Rüz

skræmmende fugle, og hvor han som ung under blinkende lyskæder slår verdensrekord i agurkeløft ved at løfte en hel agurk på ryggen.

'Farvel Hr. Muffin' er en usentimental og vital animationsforestilling, som har sunde og helt ned på jorden-realistiske tilgange til døden, et rigtigt godt fortælleforløb, åndløs ro, smukke cellotoner og et forfriskende uhojtideligt humør.

På bare 40 minutter er der rigtigt meget at være sammen om og dele bagefter. For de fem- til ni-årige som den passer fortrinligt til, og for os voksne, som den også giver en dejlig oplevelse.

Kirsten Dahl

Poesiens alfevinde og farmand, Dorte Mørch og Michael Derlev i Jomfru Ane Teatrets 'En forunderlig dag'. Foto: Jomfru Ane Teatret

Når far savner Olga

Jomfru Anes 'En forunderlig dag' giver børnetilskuerne en chance for at kravle ind i forældres følelser

ANMELDELSE

Jomfru Ane: En forunderlig dag. Tekst: Gert Vindahl. Instruktion: Barbara Borchorst. Scenografi: Ellen Høyer. Barnestemme: Anna Andersen. Medvirkende: Dorte Mørch og Michael Derlev. 45 min. Aldersgruppe: 3-6 år. Set i april 2005. www.jomfru-ane.dk

Det meste børneteater handler om at være barn. Men Jomfru Ane Teatret har skabt en følelsesintens forestilling om at være forælder – og savne sit barn. 'En forunderlig dag' handler om al den sammensnørede smerte i maven og den rastløshed, som griber en forælder, når minutterne ikke kan gå hurtigt nok, før barnet endelig kan få et knus igen og blive strøget over håret. Og den ordløshed, som griber den voksne, når savnet bliver for stærkt. Rammen er enkel: Nogle jernbanespor, en bænk og et togstationsur. En far sidder og venter på, at deledatteren skal komme med toget fra København. Hun ringer glad fra toget. Alligevel kan hun ikke lade være med at sige det, det hele handler om:

'Jeg savner dig, far'. Da han ikke svarer, bliver hun ved: 'Far, jeg savner dig!!!' Og alt er fint. Toget er bare forsinket 35 minutter.

Femogtredivet! Denne Far Søren er ved at gå til af længsel dér på bænken, men det er så svært at sige. Og mobiltelefonen bliver slukket, uden at far får ordene sagt. Urviseren snegler sig afsted. Og far famler med Olgas bamse, som han har gemt inden for jakken.

Men forunderligt nok dukker en kvinde pludselig op på skinnerne. Hun findes måske ikke helt i virkeligheden, og hendes kjole er lovlig rød, omtrent så rød som poesiens rose. Men jo, hun kommer godt nok dansende hen til ham med sine bare fødder på skinnernes blanke metal. Hun får ham til at grine og til at mærke alle de kærlige følelser, han har måttet gemme på så længe. Hun pjatter med ham – og til sidst lærer hun ham endda at spise vingummisutter... Og Søren Ensom gribes af længsel efter 'at rejse til Månen – sammen med en, man kan lide, selvfølgelig'.

Nørde-Søren

Gert Vindhals stykke er en

håndfast blanding af socialrealisme og romantiklængsel. Hans Nørde-Søren er en tidstypisk mand, et ubarmhjertigt sted mellem en karikatur og en medlidenhedsskildring af en mand stækket af skilsmisse. At dømme efter statistikkerne er der mange af Sørenslags: I 4. klasse er halvdelen af danske børns forældre skilt. Og at dømme efter oplevelserne bare i børnehaveklasse, er det langt fra altid, at det er mændene, der er vinderne...

Vindhals force er, at han både kan fremdigte mobiltelefon samtaler og drømmekvindemøder uden at blive patetisk. Instruktøren Barbara Borchorst tager Vindhals replikker for pålydende, og hun undgår lykkeligvis lige akkurat at falde ned mellem skinnerne – de skinner, som scenografen Ellen Høyer har anbragt så usentimentalt og dog så forjættende foran ventebænken: Gå ikke over skinnerne. Der kommer tog...!

Men når forestillingen gør så stærkt indtryk, er det, fordi skuespillerne Michael Derlev og Dorte Mørch er så gode til at balancere. Han holder fast i sit reserverede sår-mig-ikke-blik, mens han retter sin vindjakke og

tørrer sine sko og er så korrekt, at han næsten bliver usynlig. Og imens vifter hun rundt med bløde alfehånder og stærke små fødder og taler om at rejse ud i rummet. Hun får ham til at fjolle og blive pudseløjerlig sammen med hende, simpelthen fordi han glemmer al sin voksne skuffelse.

Alt det kan børnene fatte. De kan se, at han så utroligt gerne vil lege, men at han bare har så svært ved det.

Og det er måske forestillingens største gave til tilskuerne: At den giver de 3-6 årige – eller måske snarere de 6-8 årige? – en chance for at kravle ind i forældres følelser. Og deleforælder eller ej. Trøstegaven til de voksne tilskuere er, at de får mulighed for at mærke deres eget børnesavn svie og rive: Det daglige savn hver eneste time af en varm, lille hånd og en ivrig stemme. Og alt det andet, der sædvanligvis får ordene til at blive for små. Men som åbenbart godt kan forløses i teaterform af Jomfru Ane. Forunderligt.

Anne Middelboe
Christensen

INDLÆG

Fagligt sammenhold?

Når man kan huske de 'gode gamle' børneteaterfestivaler, hvor kravet til forestillingerne var, at de skulle kunne spille i et klasseværelse og til publikum at det skulle kunne sidde i hel lotus i ikke under 40 minutter, er der godt nok sket noget!

Dette års festival i Ringsted og Haslev bød på et hav af kvalificerede spillesteder og stole (nogle endda med ryglæn) og de to ombyggede arkitektlamper er byttet ud med professionelt teknisk gear; jamen, det er en fornøjelse at opleve den professionalisering af rammerne der har fundet sted!

En ting, der imidlertid ikke har ændret sig, er forestillingernes kvalitet. Hvis man vælger rigtigt, når man sidder med det store program, er det muligt at se teater skabt for børn og unge af en kvalitet, der er fuldstændig uovertruffen. Man kan vove den påstand, at det er muligt at se lige så godt teater i en gymnastiksal, som i et 'rigtigt' teater, men smag og behag er som bekendt forskellig. Og det er ikke det, denne lille tekst skal handle om.

Nej, her tager vi fagforeningsbrillerne på, og så ser verden straks anderledes dystret ud. I Ringsted/Haslev blev der spillet cirka 150 forskellige forestillinger, og når man så tæller efter, viser det sig at under 30 er instrueret af medlemmer af FDS, Foreningen af Danske Sceneinstruktører. Under 30!

Når den første panik-reaktion har fortaget sig så nogenlunde, kan man så begynde at se nærmere på de resterende 120. Hvem har dog instrueret dem? Når de mest oplagte soloprojekter, trylleshows og koreografier er sorteret fra, er tallet fortsat over 100. Og det viser sig, at utroligt mange skuespillere har taget hvervet på sig. 'Skuespiller med instruktionsbeføjelser' var der et teater, der kaldte det, da vi for nogle år siden bad om at se kontrakter. Vi finder en håndfuld 'rigtige' uorganiserede instruktører, som vælger fagforeningen fra af økonomiske grunde, og så er der de forestillinger som ikke har haft nogen instruktør. Det kan man godt se; tro os, det er et uheldigt sted at spare, hvis man godt vil kendes på et professionelt stykke arbejde.

Ikke alle forestillingerne stammer fra teatre, der er organiseret i BTS/FAST, men mange gør, og det vil derfor sige, at de uorganiserede 'instruktører' på disse teatre hæver en overenskomstmæssig løn.

Ja, nu bliver det frygtelig fagforeningsagtigt, men rolig – det bliver værre endnu. For når der overhovedet eksisterer en overenskomst på dette store teaterområde, så skyldes det, at de organiserede instruktører i årevis har kæmpet for at opnå rimelige arbejdsforhold. Og at kampen har båret frugt i form af en overenskomst. Overenskomsten er betalt af de organiserede instruktører, som i mange tilfælde også betaler kontingent til andre fagforbund. Organiserede instruktører med dårlig økonomi, organiserede instruktører med udmærket økonomi, organiserede instruktører i en situation, som gør, at de i årevis ikke har brug for fagforeningens assistance. Fælles for disse instruktører er, at de vægter solidariteten og fællesskabet med kollegerne så højt, at de er i stand til at hæve blikket fra pengepungen.

I de samme gode gamle dage refererede man ofte til børneteatrene som gruppeteatre, i dag er det tilsyneladende mere belejligt at lade 'de andre' gøre arbejdet og så være en del af den gruppe, der lukrerer på det.

Bestyrelsen i FDS har netop startet endnu en hvervekampagne med det mål at få de uorganiserede instruktører med i arbejdet for bedre arbejdsforhold. Flere end 50 instruktører vil snarest modtage et brev og en informationsfolder, og vi håber selvfølgelig på et positivt resultat.

Pia Rosenbaum og Steen Madsen – på vegne af bestyrelsen i Foreningen af Danske Sceneinstruktører

Thomas Sandberg har valgt lufthavnens særegne verden som ramme for sin nye forestilling

Vi skal genopdage legen

Tekst og foto:
Lisbeth Rindholt

Solen brager ned udenfor. Men der er bælghemmet inde i den lille, sorte teatersal på Den Anden Opera, hvor jeg skal mødes med Thomas Sandberg. Herinde er vi lukket ude fra den pulserende og hektiske verden et øjeblik. Det er lidt samme oplevelse, man kan få i lufthavnens transithal, som er rammen for forestillingen 'Transit'.

»Når man rejser og er i transit, befinder man sig i et vakuum, et ingenmandsland. Man er på vej fra et sted til et andet, og det er et fantastisk udgangspunkt for en sjov historie,« siger Thomas.

»Folk opfører sig underligt i en lufthavn og gør noget, de ellers aldrig ville gøre offentligt. Nogen har flyskræk og får drinks, andre falder i søvn, spiser dårlig mad eller begynder at barbære sig. Det er helt normalt her.«

»I 'Transit' er udgangspunktet også helt normalt. En mand kommer ind i en lufthavn med et boardingpas og en kuffert. Men mens han går rundt og skal orientere sig, så sker der noget. De kufferter og ting, der er i lufthavnen, begynder at få deres eget liv.«

At give dagligdags fænomener nyt liv er typisk for de fem forestillinger, Thomas har lavet sammen med kollegerne Thomas Malling

Thomas Sandberg er vild med at lege. Også selvom han for længst har rundet de 30. Han er egentlig uddannet klassisk slaggtøjsspiller, men har altid elsket at lave klovnerier og skrupskøre forestillinger med masser af musik og sang. Lige nu er han aktuell med soloforestillingen 'Transit', der handler om en mand i en lufthavn og en masse kufferter...

(instruktør) og Jane Wessely (scenograf). I succesforestillingen 'DASK' (Uppercut Danseteater) fra 2001 var udgangspunktet et kedeligt kontormiljø med tre mænd i jakkesæt. Men ind kommer så en rengøringskone, der sætter en leg i gang med mændene, og nu begynder de at opføre sig helt anderledes.

»Budskabet er meget banalt: Vi skal genopdage legen. Vi er alt for tilrettede og optaget af at udfylde forskellige funktioner i samfundet, at vi helt har glemt også at lege ind imellem. Det er sådan noget konsulenter tager rundt til firmaer og prøver at lære medarbejderne, så de kan blive mere kreative,« griner Thomas.

Ikke kun for børn

Han har nu ikke tænkt sig at tage job som omrejsende konsulent. Det er langt mere udfordrende og givende at komponere musik og lave teater, der efter Thomas' mening retter sig mod alle aldre.

Men er dit publikum ikke fortrinsvis børn?

»Jo, og jeg synes også, at børn er det bedste publikum. De har ingen fordomme og forudfattede forventninger. De er så ægte i deres reaktioner – man ved med det samme, om det man laver, holder. Men jeg opfatter ikke mine forestillinger som udelukkende børneteater. Det er nærmere mennesketeater. Der kommer også både gymnasieelever og voksne og pensionister ind og ser dem.«

Fra klassisk til klovner

'Mennesketeater' med komik og klovnerier er det, Thomas allerhelst vil lave i dag. Men han kommer oprindeligt fra den klassiske musikverden som uddannet slaggtøjssolist. Her er det normen, at man efter konservatoriet spiller i symfoniorkester, laver kammermusik eller underviser på en musikskole. Han har da også spillet mange rene slaggtøjskoncerter og bl.a. været med til at starte ensemblerne Athelas Sinfonietta Copenhagen og Figura.

Så hvordan går man fra at være klassisk musiker til klovner?

»Jeg har lige siden skoletiden været vild med musik, humor og practical jokes. Og den linje fortsatte jeg med – også på konservatoriet. Heldigvis havde jeg en fantastisk lærer, der gav mig lov til udelukkende at spille moderne kompositionsmusik og arbejde med mine gøglerier.«

»Komik og musik har faktisk meget til fælles. For humor handler dybest set om at tvivle tingene lidt og overraske, og at gøre det med præcis timing. De store klovne ved nøjagtigt hvordan de skal servere et gag – hvornår det skal falde, og hvor længe man kan trække det. Den timing er også alt afgørende, når man spiller musik,« fortæller Thomas, hvis store 'klovne'forbilleder blandt andre hedder Charlie Chaplin, Jacques Tati og Charles Rivet – og de spøger næsten altid ude i kulissen, når han arbejder.

City Dump Opera House

Thomas har længe drømt om at lave en paraply for sine egne musikdramatiske forestillinger. En teaterplat-

form han kan formidle og sælge dem fra. Derfor har han opfundet et sted, han kalder City Dump Opera House. Det er ikke et hus i almindelig forstand, men et virtuelt hus, man kan besøge ude i cyberspace.

Hvorfor hedder det City Dump Opera House?

Thomas Sandberg . . .

Er: 37 år.

Er uddannet: Slaggtøjssolist på det Kgl. Danske Musikkonservatorium. Arbejder som: Slaggtøjsspiller, klovner, komponist, sanger og skuespiller.

Har udgivet: Bl.a. Uppercut Tracks (2004), On This Planet (2002) og Match - Music for Percussion and Electronics (2001).

Har modtaget: Bl.a. Danmarks Teaterforeningers Pris for Bedste Børne- og Ungdomsforestilling for forestillingen 'DASK' (2003), Danmarks Radios P2-pris (2003) og Musikantmelderingens Kunstnerpris (1998). Har lavet forestillingerne: 'P.O.P.' (2003), 'On This Planet' (2002), 'DASK' (2001) o.m.a.

Er: Gift og har to børn på syv og ni år.

Se mere på hjemmesiden: www.thomassandberg.dk.

»Modsætningen er god, synes jeg. Vi har city dump på den ene side, som er en losseplads. På den anden side er der opera, som man forbinder med noget fint. Men hvad kommer der så fra et operahus, der ligger på en losseplads, kan man spørge. Det er i hvert fald noget med musikteater – og mere tryk på musik end teater.«

»I første omgang er 'operahuset' kun platform for mine soloforestillinger, som bl.a. er 'Transit' og 'The Secret Life of Harry Wallbanger' fra 2001. Men på længere sigt vil jeg gerne have flere performere – og ikke nødvendigvis operasangere. Til gengæld vil der nok være prøvesale og et orkester og balletdansere og en teknisk afdeling i The City Dump Opera House,« fortæller Thomas og griner hemmelighedsfuldt.

For ideen er stadig på tegnebordet og mangler lidt mere finish, inden han kan søsætte den. Når det er sket, håber han at 'få lokket en masse mennesker ind til sine forestillinger, give dem noget helt andet end de forventede, så de går derfra med et smil på læben og er glædeligt overraskede'.

'Transit' opføres på Den Anden Opera fra 8.-23. oktober 2005. Komponist: Thomas Sandberg. Instruktion: Thomas Malling. Scenografi: Jane Wessely.

NYE BØGER

v. Carsten Jensen

Godt sminket

Enhver, der har været til teaterfestival i april, er stødt på DATS-bodens sminkehold eller nogle af dens resultater i form af flot sminkede børn. Nu udsender Drama så en stor fotobog med malede eksempler på dyr, fæle og kendte figurer m.m.

Der er en kort indledning om produkter, redskaber, gode tips og arbejdsmetode, og så er det ellers inspirerende billeder for resten.

Forfatter er Janus Vinther, der også er ophavsmand til to glimrende bøger om special effekter til henholdsvis rollespil og teater/film.

Dramas store bog med Ansigtssminke. Af Janus Vinther. 164 sider, kr. 148. Drama.

Peripeti på rette vej

Med et temanummer om ny dansk dramatik tager Peripeti fat på sin første årgang som betalings-tidsskrift. Det udgives af Afdeling for Dramaturgi ved Aarhus Universitet, og hvor de to første numre både var gratis og næsten ulæseligt akademiske, har tidsskriftet nu bevæget sig fra den indadvendte forskning mod den udadrettede formidling. Det klæder det vældigt – og derfor kan man i Peripeti 3 bl.a. have fornøjelse af at læse om 'Dødens dramaturgiske potentiale' (Majse Garde Bergmann), 'Sproget i Line Knutzons dramatik' (Marlene Balleby) og 'Eksperimenterende realismeformer' (Erik Exe Christoffersen) m.fl., ligesom der er et anmelderatsnit, hvor bl.a. Annelis Kuhlmann går i dybden på Odin Teatrets 'Andersens drøm'.

Tidsskriftet arrangerer i øvrigt også konferencer og seminarer i samarbejde med diverse teaterinstitutioner.

Peripeti – tidsskrift for dramaturgiske studier. Nr. 3: 159 sider. Løssalg kr. 75. Abonnement (2 numre): kr. 120 + porto. Bestilling og abonnement: Afdeling for Dramaturgi, Inst. for Æstetiske Fag, Aarhus Universitet, Langelandsgade 139, 8000 Århus C. e-mail: dramkj@hum.au.dk

Nye stykker fra Drama

Anton Tjekhov: Platonov. Oversat og kommenteret af Kjeld Bjørnager. 208 sider, kr. 198.

Stykket blev fundet i en bankboks 16 år efter Tjekhovs død og var aldrig blevet opført. Denne bearbejdelse af Hans Henrik og Kjeld Bjørnager havde premiere i foråret 2005 på Aalborg Teater.

Lise Andersen: Suisui danser. 37 sider, kr. 78. Børnespil om en lille pige i Botswana.

Marie Marvard Andersen: Skisma – en musical. 88 sider, kr. 78. En fortælling om sammenstødet mellem to verdener; Den Rigtige Side og Den Forkerte Side.

Thor Bjørn Krebs: Hvis...78 sider, kr. 148. Stykket om moderne menneskers forhold til døden havde urpremiere på Teater Grob i år.

Jakob Weiss: Den førstefødte. 66 sider, kr. 148. Satire om kronprinsen, der flygter fra sit bryllup. Uropført på Plan-B i april 2004.

Niels Stokholm: HC og Andersen. 97 sider, kr. 148. Spil om rapperen HC og eventyrdigteren Andersen. Opført i Frederiksværk i år.

NAVNE & NOTER

Nyt ansigt i UBOT

Det har været skiftedag i UBOT – Udvalget for Børneteater og Opsøgende Teater – hvor Henrik Steen Larsen (udpeget af BørneteaterSammenslutningen, BTS) har vejet pladsen til fordel for Pernille Welent Sørensen, der er administrator i Batida og de seneste år også har haft særligt fokus på den årlige børne- og ungdomsteaterfestival, som aktiv deltager på festivalen, som medlem i BTS' festivaludvalg, og ved forskellige evaluerings- og udviklingsfora for børne- og ungdomsteaterområdet.

Pernille Welent Sørensen er 35 år og cand. mag. i kommunikation og psykologi fra Roskilde Universitetscenter – med erhvervsmæssig fokus på projektarbejde, procesværktøj samt sociale og kulturelle problemstillinger.

Det nuværende udvalg, der er beskikket til starten af 2006, består derudover af Ulla Bordal (udpeget af Danmarks Teaterforeninger) og Michael Mansdotter (udpeget af FAST).

Pernille W. Sørensen – energisk administrator hos Batida og nu også medlem af UBOT

Jonna Beha Oulund blev formand

Som nævnt i BTA133 er der udpeget et nyt refusionsudvalg, der er beskikket for perioden 1. juni 2005 til 30. maj 2009.

Nu har udvalget konstitueret sig med Jonna Beha Oulund, tidligere leder af Odsherred Teaterskole, som formand.

Hun og leder af Mariehønen, Erik Viinberg, er begge udpeget af UBOT, mens leder af Carte Blanche, Sara Topsøe-Jensen, dramatiker Jesper Bræstrup Karlsen og skuespiller Birgitte Prins er udpeget af Fagudvalget for Teater.

Man kan læse mere om udvalget kommissorium og virke via www.kunststyrelsen.dk

Jonna Beha Oulund – formand for Refusionsudvalget.
Foto: Niels Juel Berg

Også prisværdigt

Man kan jo ikke vide alt, så flere blev ikke nævnt, da BTA i sidste nummer omtalte Håbets Pris, som i år gik til den amerikanske teaterskole Dell'Arte, der har været leveringsdygtig til dansk børneteater.

For udover Claus Mandøe og Jens Kløft m.fl. skal også nævnes, at stifterne af Thalias Tjenere, (Stephan Vernier og Linda Fallentin) mødte hinanden på Dell'Arte-skolen. Thalias Tjenere underholdt således også med forestillingen 'Leif the Lucky', der passende nok var instrueret af prismodtageren Michael Fields, medstifter af teaterskolen og leder af ITI i USA.

Også i omtalen af Reumert-

priserne manglede et navn fra det aktuelle danske børneteaterliv, idet talentprismodtager Olaf Højgaard både er medspiller og med-idemager til Teaterkompagniets forestilling, 'Historien bag døren'.

Olaf Højgaard, uddannet på Århus Teaters elevskole i 2002, fik prisen, fordi han har vist, at »han gemmer på noget farligt, noget eksplosivt. Der er fuld knald på hans kropssprog, og på scenen nærmest suger han opmærksomheden til sig. Med de rette instruktører til at styre ham, kan dansk teater bare vente sig!«

Reumert-talentprisvinder Olaf Højgaard og Hege Tokle i Teaterkompagniets 'Historien bag døren'

Zanzenberg holder flyttedag

Efter 25 år på kanten af Tivoli og vis-a-vis Hovedbanegården er Zanzenbergs Teater flyttet – til Pilestræde 59 i Københavns indre by. Og i egne lokaler.

Det betyder også, at sæsonen nu kan udstrækkes til hele året – hvor man hidtil har måttet vige en stor del af sommerhalvåret til fordel for Tivolis Visevershus.

Zanzenbergs Teater, der modtog Reumertprisen 2004 for årets børneteaterforestilling med 'Nikio og den store samurai' lægger ud i de nye omgivelser med 'Den tårnhøje hund 2' fra 10. oktober.

Se mere på www.zanzenbergs-teater.dk

Kanonhallen skudt ned

Københavns Kommune har besluttet sig for, hvilke små storbyteatre man vil have for den kommende periode, dvs. 2006-08. Mens spillestedet Kanonhallen på Østerbro mistede sit fem millioner kroner store tilskud, fik Kaleidoskop mere end fordoblet sit tilskud, så man nu er oppe på otte millioner kroner årligt og i øvrigt har planer om at udvide sine aktiviteter til – Kanonhallen.

Hovedstadens nuværende børneteatre i ordningen fik alle forlængelse. Inkl. statens tilskud jvf. rammeaftalen er de årlige tilskud i 2006-08:

AnemoneTeatret:	2,1 mio. kr. årligt
Det Lille Teater:	2,6 mio. kr. årligt
Marionetteatret:	1,0 mio. kr. årligt
Zanzenbergs Teater:	1,9 mio. kr. årligt
Teatret Zeppelin:	1,8 mio. kr. årligt

Hæder til Holm

Mogens Holm, leder af Taastrup Teater og formand for FAST, er blevet hædret med Teaterdirektørforeningens pris, der er på 30.000 kroner. Mogens Holm har således grundlagt teaterenheden SubUrb, der beskæftiger sig med det multikulturelle samfund, hvori indgår en såkaldt ambassadørgruppe – primært bestående af andengenerationsindvandrere. Samtidig beskæftiger to af indeværende sæsons forestillinger sig med integration.

Mogens Holm – prist for sin teater-virksomhed. Foto: Kurt Johansen

Nationalt renæssanceår

I 2006 gennemføres et nationalt renæssanceår, som skal sætte fokus på renæssancen i Danmark og dens betydning for vores samtid.

Projektet Renæssance 2006 gennemføres som et landsdækkende, tværinstitutionelt initiativ med støtte fra Kulturministeriet og Kulturarrvsstyrelsen samt private almenvelgørende og kulturelle fonde.

Konceptet for Renæssance 2006 er gennem et nationalt koordinationssekretariat at inspirere til initiativer og projekter i et bredt spektrum af private og offentlige institutioner og organisationer. Renæssance 2006 henvender sig også til teatermiljøet.

Yderligere information via Renæssance 2006s projektkoordinator Nicolai Gjessing – tlf. 33473443 eller nicolai.gjessing@natmus.dk

FESTIVALER FESTIVALER

Horsens Børneteaterfestival

Arrangørerne siger 20. gang, historiebøgerne 21. gang, men under alle omstændigheder er

Horsens Børneteaterfestival lige på trapperne med næste udspil i den kulturglade østjyske by fra 16.-18. september.

Over 50 børneteater deltager og billetbestillingen gløder (tlf. 70 11 14 11), men man kan jo osse bare kigge forbi i weekenden og se på mulighederne ved denne landets absolut næststørste børneteaterfestival.

Adgangskort er som vanlig gratis. Spilleprogram for hele festivalen var at finde på bagsiden af sidste nummer af Børneteateravisen.

Information og opdateret program på www.boerneteaterfestival.horsens.dk

Bjerringbro, Næstved og Thy – og alle de andre

Også mange andre steder i landet står energiske arrangører på spring på for at afholde teaterfestivaler i børnehøjde. Således åbner Gruppe 38 med 'Hans og Grethe', når Bjerringbro fra 14. til 23. oktober byder på teaterfestival med noget for alle aldersgrupper. 850 billetter deles gratis ud til forestillingerne, der også omfatter Carte Blanche, Neander og Refleksion m.fl. Der spilles i Gudenhuset, Nørgaards Højde og Rødkærnsbro

Vampyria med Teatro Corsario fra Spanien bliver et af højdepunkterne på Festival of Wonder. En forestilling med store dukker og usynlig dukkeføring i japansk bunraku-teknik.

Festival of Wonder 2005:

Silkeborg Internationale Dukketeaterfestival finder sted fra 10.-13. november. På Festival of Wonder bydes på internationale forestillinger fra Israel, Frankrig, Italien, Spanien, Tjekkiet og Holland og selvfølgelig på masser af dansk teater inden for genren. For hele familien er der dukkeværksted og for professionelle workshop med Neville Tranter fra Holland. I løbet af de fire festival dage viser 20 forskellige teatergrupper i alt 75 forestillinger for børn og for voksne. Der er udstillinger på KunstCentret Silkeborg Bad, på Papirfabrikken og på bibliotekerne, og i Bio på Papirfabrikken vises dukke- og animationsfilm.

Med forestillinger, udstillinger, workshops og film har Festival of Wonder denne gang sat specielt focus på Stuffed Puppettheatre fra Holland og Theatre Forman Brothers fra Prag.

Festivalens trykte program er udkommet. Program og nyheder kan også ses på www.dukketeaterfestival.dk

– og program kan findes på www.bjerringbro.dk/biblioteket.

I Næstved byder man på omkring 25 forestillinger, når Børnekulturhuset i Næstved, der afholdt teaterfestival for børn og unge i 2003 og 2004, fortsætter succesen i år. Fra 22.-26. september vises de mange forskellige

forestillinger med Kulturcentret på Grønnegades Kaserne danner rammen. Mere information: jnoerbjerg@naeskom.dk

I det københavnske Nordvestkvarter er der planlagt endnu en udgave af festivalen De fri fugle, onsdag den 27. oktober. Det er teatret Blå Fugl og Jette Lund, der

står bag.

Og ser man lidt længere frem i tiden, ligger det allerede nu fast, at festivalen i Thy, Teater på Kanten, der afholdes hvert år i uge 5, melder klar til at fylde dette nordlige hjørne af landet med teater fra 29. januar til 3. februar 2006.

Her kan man følge festivalen tættere på www.thyteater.dk Nogenlunde samtidig afvikles for tredje gang Dansk-Tysk Børneteaterfestival i grænselandet med Teatret Møllen som primus motor. Festivalen løber fra 30. januar til 4. februar 2006 og er denne gang udvidet med teater-

grupper fra det øvrige Norden samt Baltikum – og der er planlagt foredrag, workshop m.m.

Alle forestillinger og arrangementer er offentlige og gratis – og der er mere information på www.teatret.moellen.dk.

Endelig skal det med, at der med Samsø mini-dukketeaterfestivalen kom et nyt skud på festivalstammen fra 12.-19. august.

Louise Danckert er leder og initiativtager, og formålet er at styrke og skabe netværk mellem nyuddannede dukkespillere i Europa.

Russisk dukketeater på spil i Nordjylland

Russisk invasion i Nordjylland

Lige mellem trykning og udsendelse af dette nummer afholdes Sputnik – en stor russisk kulturfestival i Nordjylland fra 5.-18. september

Over 100 skuespillere og musikere fra Skt. Petersborg – i form af ti russiske teater- og dukketeatergrupper samt fire orkestre vil fylde op i det store projekt. – fra Skagen i nord til Hobro i syd. Desuden vil der være udstillinger, workshops m.v. for børn og professionelle.

Sputnik-projektet udspringer af et samarbejde mellem Vendsyssel Teater og Det danske Kulturinstitut i Skt. Petersborg med støtte af Nordjyllands Amt og Kulturministeriet.

Mere information www.sputnikfest.dk eller Nordjyllands Amts Kulturkontor: tlf. 96 35 12 60

REPERTOIRENYT

Teatergruppen Batida
Rentemestervej 25A
2400 København NV
Tlf. 38 10 36 09
E: info@batida.dk
www.batida.dk

Et godt hjerte – historien om den håbefulde skopudser

Teatergruppen Batidas nye forestilling står i Den Røde Brochure med titlen: 'Den håbefulde skopudser', men forestillingens navn er ændret til: 'Et godt hjerte – historien om den håbefulde skopudser'.

Spilleareal er ligeledes ændret: Korrekt spilleareal inkl. publikum: Br. 9 m. dy. 15 m. højde 4 m.

Se i øvrigt Den Røde Brochure side 44 eller www.batida.dk

Rakkerpak flytter

Dansk Rakkerpak er flyttet og er nu at finde på adressen:

Dansk Rakkerpak
Dortheavej 61, 2400 København NV
Telefonnummeret er fortsat 21 78 47 48
www.danskrakkerpak.dk

Familieteater på kalenderen

De ni stationære børneteatre i det storkøbenhavnske område har atter udgivet deres særlige foldeud-kalender med sæsonens repertoire.

De ni teatre, Zangenbergs Teater, Vestvolden, Taastrup Teater, Comedievognen, Det Lille Teater, Corona La Balance, AnemoneTeatret, Zeppelin og Jytte Abildstrøms Teater på Riddersalen, udmærker sig alle ved at opføre kunst i små rum, hvor børn og skuespillere er i tæt kontakt med hinanden.

Teaterkalenderen uddeles bl.a. hos teatrene, men kan også downloades fra hjemmesiden www.familieteater.dk, hvor man også kan læse mere om de enkelte teatre og deres repertoire.

Et år med PLAY

Den 27. august kunne teater- og musikscenen PLAY Islands Brygge i København fejre sit første år. Teatret består af en café og en teatersal med plads til cirka 50 publikummere, og årets løb har der været vist både voksen- og familieforestillinger, ligesom man har 'dby' – en filial, der tilbyder undervisning i drama til børn og unge.

PLAY's ledelse består af Mille Berg, Mette Rye Iversen og Joey Miller, der alle er uddannede skuespillere.

Se mere på hjemmesiden www.play-cph.dk

GIVES BORT

Klaver med løvefødder, men uden indmad (til keyboard), velegnet til turne. Henvendelse:

Teatret Rosa
tlf. 39 20 54 57

DANSK
PANIKLYS

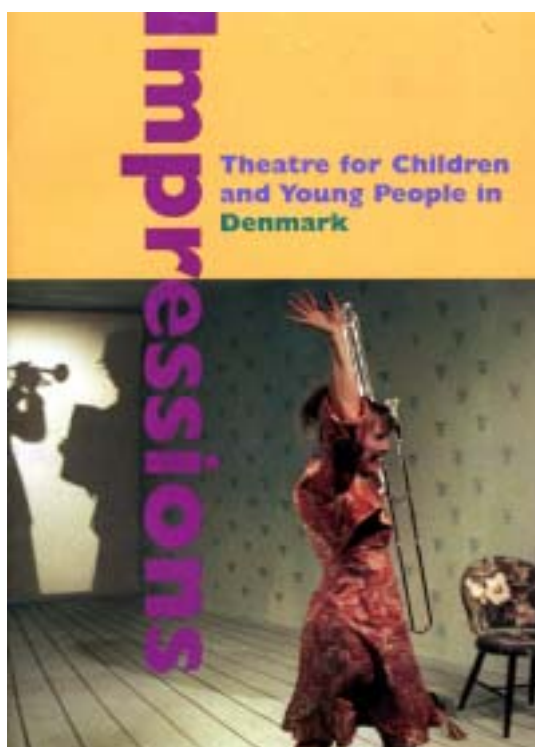
v/Erik Berthelsen

TILBYDER
AT BYGGE
KULISSER TIL
MINDRE TEATRE

TLF 23463984 · WWW.DANSKPANIKLYS.DK

INTERNATIONALT

Indtryk

Dansk ASSITEJ har nu færdiggjort sin nye udgave af 'Impressions' – et engelsksproget hefte, der fortæller om dansk børneteater og dets fortræffeligheder i form af seks artikler med forskellige faktuelle eller diskuterende indgangsvinkler på børneteateret.

Redaktør er Peter Jankovic – der også har oversat alle artiklerne – i samarbejde med Henriette Holm og Peter Manscher. Heftet er trykt i 2.000 eksemplarer og kan rekvireres ved henvendelse til Dansk ASSITEJ (info@assitej.dk) – men kan også downloades som pdf-fil fra ASSITEJ's og Teatercentrums hjemmesider: www.assitej.dk el. www.teatercentrum.dk

Børneteateravisen bringer Impressions' indledende artikel – i dansk version – skrevet af Lotte Faarup, skuespiller, instruktør og kunstnerisk leder i Corona la Balance, statsensemblet for børneteater. Her er hendes 528 ord om, hvorfor man skal spille teater for børn...

Hvorfor spille teater for børn? Jamen hvorfor blive ved med at svare på det spørgsmål? Er det ikke blevet besvaret tilstrækkeligt mange gange? Når politikerne skal overtale til at støtte, når pressen skal bringe historier, når køberne skal formidle, så står vi klar med alle svarene ...

Hvorfor blive ved med at begrunde; er svaret ikke fundet forlængst? Jo. Det er skam fundet.

Der findes bare mere end ét.

Det svar, vi fandt sidste år, klinger hult, når vi bare gentager det uden at tænke. Spørgsmålet kræver, at vi tænker hver gang, det bliver stillet. Hvorfor spille teater for børn?

Hvis vi stiller spørgsmål uden at kende svaret på forhånd, bliver vi kreative. Vi tænker. Vi arbejder. Vi leder. Vi mærker efter hvad der berører os, hvad der berører andre. Vi mærker efter, hvad der er allervigtigst for os. Lige nu. Hvorfor spille teater for børn? Hvilken historie? Er den vigtig for børnene? Er den vigtig for deres voksne? Hvad vil jeg børnene? Hvad er mit ærinde?

Svaret ændrer sig i forhold til de erfaringer, vi gør os, og den virkelighed der omgiver os. Dansk

børneteater har haft perioder, hvor det primært udviklede sig på den politiske front; senere kom perioder, hvor det kunstneriske udtryk var i centrum.

Verden forandrer sig, vi forandrer os; der kommer hele tiden nye historier at fortælle – nye mål for mødet mellem børnene og teatret.

For mig er den vigtigste grund til at spille teater for børn – lige nu – at søge et fællesskab baseret på dialog mellem teatret og børnene. Dialog er mange ting, og bygger videre på vores kunstneriske erfaringer er der ingen grænse for, hvordan en dialog formmæssigt kan være. Men en dialog er stadig en udveksling mellem to parter, hvor man ser og bliver set; hvor man hører og bliver hørt. Man gør noget sammen.

Jeg oplever vores tid være præget af et stigende krav om frihed til at opfylde individuelle behov hos os voksne og dermed også hos vores børn. Vi vil ikke begrænses i vores udfoldelse. Hvor langt kan vi komme hver for sig? Vil vi hjælpe nogen, hvis det for alvor koster noget? Vil vi overhoved forstyrres? Er det det vi skal lære børnene?

Jeg føler et stort behov for at kombinere vores kunstneriske ambitioner i teatret med et socialt engagement.

Jeg synes, at teatret skal bruges til at ville hinanden noget, til at engagere sig i hinanden.

Jeg ønsker at få børn og unge i tale, der normalt aldrig kommer i teatret.

Jeg ønsker, at teatret tager del i den virkelighed, der omgiver os.

Ikke for at låse dialogen fast i cementerede svar eller underprioritere det kunstneriske arbejde, men for med vores kunst at bygge bro mellem mennesker, holdninger, færdigheder, kulturer og erfaringer.

Tiden kalder på et modstykke til et individuelt ubegrænset forbrug af uengageret underholdning, som aldrig mætter eller forløser.

Børneteateret bør være et sted, man oplever noget betydningsfuldt i fællesskab. En fornemmelse af at man kan noget sammen.

Vi kan vælge at irriteres over gang på gang at skulle forsvare noget, der for os synes indlysende. Eller vi kan vælge at være stolte over, at vi bliver ved med at søge at besvare spørgsmålet.

Omslagsfoto på det officielle program for International ASSITEJ's 15. verdenskonference, der som vanligt kædes sammen med en stor international børne- og ungdomsteaterfestival – i Montreal er det selvfølgelig Les Coups de Théâtre

Verdenskongres og festival i Canada

To danske teatre bliver repræsentanter for Danmark på ASSITEJ's internationale verdenskonference i september 2005 i Montreal i Canada. Fagudvalget for Teater har ydet støtte til deltagelse af Gruppe 38 og til Teater Rio Rose.

Deltagelsen af de to teatre er atter med til at sætte dansk børneteater på verdenskortet og en udvidet eksponering for de to anerkendte teatre, der begge har turneret meget i udlandet.

International ASSITEJ's verdenskonference afholdes hvert 3. år i et af medlemslandene og har normalt gæster fra centre fra hele verden. I år forventes op mod 100 delegerede.

Den danske delegation til verdenskonferencen består af Michael Ramløse, Flemming Holk og Peter Manscher. Desuden deltager Klaus Eggert, der er Tressurer (kasserer) i International ASSITEJ's executivekomite.

Gang i samarbejdsprojekterne for Dansk ASSITEJ

Dansk ASSITEJ's frugtbare samarbejde med det nystartede ASSITEJ-center i Serbien-Montenegro kører på skinner. To skuespillere fra landet er p.t. i Danmark, hvor de på Teater Vestvolden i Hvidovre prøver på det dansk-serbiske samarbejdsprojekt under ledelse af instruktøren Marc van der Velden og scenografen Julie Forchhammer. Koordinator og bagmand for projektet er Peter Jankovic, Teatret Lampe.

Siden rykker prøverne til Beograd, hvor der er premiere på forestillingen 14. oktober – og til lejligheden også afholdes en konference om teatersamarbejde.

Også ni russiske studerende fra teaterakademiet i Skt. Petersborg er p.t. i landet som udløber af den nordisk-baltiske børneteaterfestival i Skt. Petersborg i efteråret 2003. De ni følger i 14 dage arbejdet på hver 'deres' tildelte danske børneteater – og slutter af med en tur til børneteaterfestivalen i Horsens.

Endelig er der Mellemøst-projektet (se BTA 133), hvor man p.t. leder efter interesserede danske børneteaterfolk til det tea-

terlaboratorium i Amman i Jordan, der skal starte op i slutningen af november – og som baseres på ideen om, at alle historier kan fortælles i dramatisk form.

Bag alle tre projekter står altså Dansk ASSITEJ – men også Nordisk Ministerråd, der er den absolut væsentligste sponsor for de tre internationale tiltag.

Gode samarbejdspartnere i Jordan

Et smut til Japan – og Norge

Danske børneteatre farter som bekendt verden rundt, og Teatret Thalias Tjenere er nys vendt hjem fra Japan, hvor man deltog i EU Theatre Arts for Children 2005 in a Vertical Tour of Japan – som EU-kulturudveksling for børneteater så enkelt var kaldt – og hvor teatre fra 18 europæiske lande deltog. Thalias turné over tre uger bestod af opførelser af forestillinger i Tokyo,

Der var overvældende velkomstkmitéer til Thalias Tjenere i Japan – her mødre og børn i Kagoshima Lufthavn

Tottori, Okinawa og Kagoshima.

Teatrets første forestilling var ved festivalåbningen i Tokyo, hvor man – som de eneste blandt europæerne – havde æren at spille for Hendes Kejserslige Højhed Prinsesse Takamado, som selv har en stor interesse for børnekunst- og litteratur, og er forfatter til børnebogen 'Isbjerget Lulie'.

Thalias Tjenere er nu vel hjemme igen – og ved at forberede sig til næste udlandstur, idet man er inviteret til at deltage i Skagerrak Teaterfestival i Arendal ved Kristiansand – et nyt norsk festivaltiltag, arrangeret af Gruvekompaniet.

Med i Japan var også Dansk ASSITEJ's forretningsfører, Peter Manscher, der var en af hovedtalerne på det afholdte symposium i Tokyo, hvor han og de øvrige talte om, hvad børneteater kan gøre for at hjælpe de unge. Her har især dansk og skandinavisk børneteater vist vejen ved at tage allehånde væsentlige emner op, som ofte er tabu-belagte andre steder – såsom selvmord, druk og psykiske problemer.